LUNDS UNIVERSITET
Humanistiska och teologiska fakulteterna

Kristen för likes?

Identitetstekniker och teologi: Ett bidrag till samtalet om postmodern kristen identitet

Victor Alphonce

LUNDS UNIVERSITET | CENTRUM FÖR TEOLOGI OCH RELIGIONSVETENSKAP

TLVK10 - Tros- och livsåskådningsvetenskap:
Examensarbete för kandidatexamen – 15 hp

Handledare: Ervik Cejvan

Examinator: Erica Appelros

Termin: HT24

Abstract

This bachelor thesis explores the intersection of Christian identity and postmodern critique through the concept of profilicity and related concepts. By examining the perspectives of theologians and philosophers, particularly with the help of the works of Medi Ann Volpe and her sources and synthesizing them with the works of Hans-Georg Moeller and Paul J. D'Ambrosio and their sources, various conclusions about the nature of Christian identity in a postmodern context emerges.

The methodology of this thesis has been to analyze some theology about postmodern Christian identity and how Moeller and D'Ambrosios concepts relate to and contribute to that. Their philosophical insights, the theology about identity and a few real-world examples are then synthesized and the potential consequence of this synthesis is then tentatively examined.

One part of the contribution that Moeller and D'Ambrosios conclusions about identity technologies have to theology of identities is to categorize and shine a light on the theologies that exist. The conclusions both bring their own criticisms and help highlight what is criticized by other arguments.

Another contribution is specifically about the most recent identity technology that they call profilicity. Their research highlights how social media, the general peer, and second-order observation affect identity formation today. This is something that to a degree is acknowledged in the theologies of identity, however not in those words. There are also some conclusions from Moeller and D'Ambrosio that are not prevalent in the theologies, though they do exist in Christian identity formation today, as the surface-level examples show.

One final conclusion of this thesis is that, like all other people who live under the regime of profilicity, Christians would probably do well by adapting and using several identity technologies when they form their identities, and not put all their eggs in one basket. Profilicity isn't enough, and it has its own problems for Christian identity, so making use of more than one is probably wise.

Key-words: identity, postmodern, christian identity, profilicity, Hans-Georg Moeller

Innehållsförteckning

Abstract 2
Innehållsförteckning 3
1. Inledning 4
1.1 Syfte och frågeställning 5
1.1.1 Problemformulering 6
1.1.2 Frågeställning 6
1.2 Metod och material 6
1.2.1 Disposition 7
1.2.2 Ordlista 8
1.3 Bakgrund och tidigare forskning kring kristen identitet i en postmodern värld 9
2. Teori om identitetstekniker 10
2.1 Identitet och identitetstekniker 11
2.2 Sincerity - uppriktighet 12
2.3 Authenticity - äkthet 14
2.4 Profilicity - profilitet 16
2.4.1 Filosofisk bakgrund till profilitet 16
2.4.2 Hur fungerar profilitet 19
3. Analys av postmoderna kristna identitetstekniker 22
3.1 Uppriktighet 22
3.2 Äkthet 23
3.3 Allmänna medmänniskan 24
3.4 Narrativa identiteter samt performativitet 26
3.5 Observation av andra graden 26
3.6 Milton, Tanner, Williams och Volpe utifrån triaden av identitetstekniker 27
4. Diskussion om kristen profilitet 28
4.1 Problematisering av det teoretiska perspektivet 28
4.1.1 Volpes kritik av Tanner applicerad på den allmänna medmänniskan 30
4.2 Exempel på kristen profilitet 31
4.2.1 Magnus Malms äkta profil 31
4.2.2 Företags och kyrkors profiler 31
4.2.3 Vittnesbörd som narrativ identitetsformation 33
4.2.4 Teologisk identitetsformation med hjälp av kristna algoritmer och appar 33
4.3 Konsekvenser av kristen profilitet och sund hantering av identitetsteknikernas triad 35
4.3.1 Vad är speciellt med en kristen profil? 35
4.3.2 Vilken profil ser Gud? 36
4.3.3 Synd och ”canceling” 37

4.3.4 Bör man ha en profilistisk identitet som kristen? 39
4.4 Sammanfattning av Diskussionen 40
5. Slutsats 41
5.1 Svar på forskningsfrågor 41
5.2 Förslag till vidare forskning 42
Sammanfattning 43
Litteraturförteckning 44

1. Inledning

När jag gick i gymnasiet gav jag mycket tid och energi till min församling. Detta blev väldigt värdefullt för mig, till viss del för att jag blev väldigt bekräftad, sedd och uppskattad. Det stärkte verkligen min självbild och självkänsla. Jag var även vän med många andra som satsade på kyrkan och vi var oftast där flera dagar i veckan.

Jag hade tur nog att gå i en gymnasieklass som var förstående och generös. Däremot vet jag att många av mina vänner och bekanta inte gjorde det. De fick oftare möta negativa reaktioner på att de var kristna. Min uppfattning var att det skedde oftare för de som gick mer samhällsvetenskapliga program (själv gick jag natur-programmet). Det innebar att det oftast var svårare för dem att vara öppna med sin tro. Eftersom vi var med i en frikyrka fanns det ännu mer stigma mot dem i deras klasser. Några kunde ibland festa eller göra andra saker som inte var enligt normen i kyrkan. Flera uttryckte att de levde ett ”dubbelliv” och kände sig falska eller oärliga. Många kunde känna att de egentligen ville vara mer som de uppfattade att en kristen person bör vara, men att det försvårades av deras icke-troende vänners förväntningar.

Den andra sidan av det myntet är de som uttryckte att de kände sig falska för att deras offentliga handlingar fick dem att verka vara mer ”goda kristna” än vad de kände att de egentligen var inombords. De ställde deras självbild i kontrast till uppskattningen de fick i kyrkan för hur ”duktiga” de var. En särskild variant av denna känsla fanns för de som hade en längtan efter kärleksrelationer med någon av samma kön, samtidigt som de av ledande vuxna i kyrkan fick höra att det var en, i bästa fall, felriktad känsla och inte något som borde bejakas.

Alla dessa personer, inklusive jag själv, har brottats med sin kristna identitet. Ibland i relation till andra delar av samhället, ibland i relation till motsägelser inom kristendomen, ibland i

relation till andra delar av sin identitet. Det är vanligt att ha en så kallad identitetskris kring att man inte känner sig så autentisk eller äkta som man borde vara, framför allt i de senare tonåren eller som ung vuxen. Jag vill i denna uppsats utforska om Hans-Georg Moellers och Paul J. D'Ambrosios tankar om identitet i dagens värld kan vara en hjälp för att minska denna kris.

1.1 Syfte och frågeställning

Sedan teologen George Lindbecks bok *The Nature of Doctrine*[1] publicerades har tänkandet och forskandet kring kristen identitet förändrats en hel del. Lindbeck lade fram ett grundläggande problem: om kristen identitet inte ska vara likställd med vissa trossatser eller praktiker som måste vara konstanta, och det inte heller är det bästa uttrycket av religion generellt, vad är det då? Lindbecks förslag var att ta fram ett helt nytt paradigm. Han tog fram en modell som försökte behålla den kristna identitetens meningsfullhet, men som samtidigt tillät skillnader i praktik och tro över tid och mellan samfund. Hans modell har senare kritiserats, men hans problemformulering och behovet av att tänka om kring kristen identitet har stått kvar.

Mycket ny teologisk forskning och tänkande om identitet relaterar till postmodern filosofi och postmoderna teorier samtidigt som de försöker vara trogna en uppfattning av kristen teologisk historia. Lindbecks frågeställning är relevant just på grund av att man märkt att förenklade uttalanden om en objektiv sanning inte håller i pluralistiska samhällen. Samtidigt vill många teologer inte säga att allt bara är upp till individen och att ingenting spelar roll. Det finns en dubbelsidig upplevelse av att en kristen identitet är meningsfull, men att den också är bred och behöver inkludera många olika former, uttryck och trosuppfattningar.

En forskningslucka kring postmoderna kristna identiteter är hur de påverkas av dagens kommunikationslandskap och vissa av de nya spelreglerna som följer av teknologiska och filosofiska framgångar som har fått fäste i våra samhällen. Syftet med denna är uppsats är att bidra till forskningen kring kristen identitet med perspektivet som Hans-Georg Moeller och Paul J. D'Ambrosio tillför samtalet inom identitetsfilosofin. De har sett och satt ord på något som har skett i ”västerländska samhällen” som tar sig i uttryck i att man alltmer formar sin identitet genom att hantera olika profiler. Detta kallar Moeller och D'Ambrosio för

[1] Lindbeck, 1984. *Nature of Doctrine*.

”profilicity” och jag översätter det till profilitet. Denna uppsats ämnar se hur olika slutsatser om kristen identitet påverkas av att ta profilitet-perspektivet i beaktning.

1.1.1 Problemformulering

Hans-Georg Moeller och Paul J. D’Ambrosios koncept om profilitet har haft ett stort genomslag i samtalen kring identitet. Ett utom-akademiskt exempel i Sverige finns i podcasten ”Stormens utveckling”, som är en kulturpodd där de samtalar om en bredd av relevanta ämnen. Många av samtalen kring kristen identitet har utgått från två identitetstekniker, uppriktighet och äkthet, som Moeller och D’Ambrosio menar är mer perifera idag än de har varit tidigare. Om man utgår från att profilitet inte bara är relevant utan även dominerande idag, borde det även vara en faktor i kristna sammanhang och för kristet identitetsbyggande.

1.1.2 Frågeställning

Den främsta frågan som denna uppsats ämnar besvara är:

1. Vad har resonemangen kring profilitet för bidrag till samtalet om kristet identitetsbyggande?

Som en hjälp till att svara på den frågan finns två frågor som kommer utforskas mer tentativt:

2. Hur kan kristen identitetsformation under profilitet se ut?
3. Hur kan en kristen forma sin identitet när profilitetens omständigheter råder?

1.2 Metod och material

Denna uppsats använder sig av en abduktiv analytisk metod.[2] Jag tar ett perspektiv och med hjälp av det analyserar jag ett annat, men relaterat område. Man har ett teoretiskt ramverk, och låter ett visst problem ses genom det teoretiska ramverket. Mer specifikt tar jag perspektivet av profilitet från identitetsfilosofin, med relaterade begrepp, och applicerar det på en del av den teologiska forskningen kring kristen postmodern identitet. Jag lär mig utgångsperspektivet och analyserar materialet genom det.

Den delen av teologin kring identitet som jag har fokuserat på utgår från teologen Medi Ann Volpes bok *Rethinking Christian Identity* samt hennes källor; böcker från teologerna Kathryn Tanner, Rowan Williams, och John Milbank. Jag gjorde denna avgränsning bland teologer då de var de tydligaste och mest lättillgängliga texterna i skärningspunkten mellan kristen identitet och postmodern identitet. Medi Ann Volpe började skriva det som senare blev denna

[2] Danemark, et al., 2018. s. 137–184.

bok till sin doktorsavhandling och hon har däri sammanställt flera teologer och filosofers perspektiv på kristen postmodern identitet på ett effektivt sätt. Jag har utnyttjat detta arbete och utgått från hennes sammanfattningar och hennes kritik av dessa teologer. När jag har behövt en djupare förståelse av vad någon av de Volpe har utgått från har menat har jag gått till det de teologerna själva har skrivit.

För att förstå och använda profilitet-begreppet har jag arbetat på liknande sätt. Jag har framför allt använt mig av filosoferna Hans-Georg Moeller och Paul J. D'Ambrosios bok *You and Your Profile: Identity after authenticity*. Det är de som har myntat begreppet ”profilicity” och beskrivit och motiverat den i denna bok. Moeller har efter bokens publicerande talat om konceptet på sin Youtube-kanal *Carefree Wanderings* och publicerat ett antal artiklar, bland andra *Beyond Originality: The Birth of Profilicity from the Spirit of Postmodernity* tidskriften ”Kritike”. Jag har perifert använt mig även av dessa källor, men framför allt har jag nyttjat originalboken.

På liknande sätt som när jag läste Volpes bok har jag gått till Moeller och D'Ambrosios källor för centrala koncept som relaterar till profilitet. Specifikt har jag gått till Stryker och Burke för sociologisk forskning om identitet, Trilling och Rosemont Jr. för begreppen ”sincerity” och ”authenticity” och metaforer relaterade till dessa, Butler för hennes forskning om postmodern identitet och etik, och Luhmann angående hans specificering om andra-gradens observation.

En avgränsning i uppsatsen är att jag håller mig till samma människor och samhällen som Moeller och D'Ambrosio. Vilka de beskriver som ”Basically everyone living in developed, "liberal" countries, and especially if they are familiar with Protestant doctrines or Romanticism, have seen Shakespeare's plays, or have read Friedrich Nietzsche”[3]. Detta är samma område som Volpe och de andra teologerna relaterar till och skriver om, även om de ämnar vara relevanta på ett bredare plan. Jag utnyttjar också min insyn i svensk kristenhet och frikyrklighet när jag kommer med exempel och mer specifika uttalanden.

1.2.1 Disposition

I avsnitt 1.3 går jag igenom bakgrunden och den generella forskningen kring kristen postmodern identitet. Jag återberättar en översiktlig bild av Volpes och de andras slutsatser.

[3] Moeller & D'Ambrosio, 2021. s. 167.

Kapitel två är en återgivning av de relevanta delarna av Moeller och D'Ambrosios bok och koncept, det är utgångspunkten och teorin för resten av uppsatsen.

Undersökningen sker mer i kapitel tre och kapitel fyra. Kapitel tre är en mer filosofisk analys, där jag utforskar teologernas tankar och slutsatser utifrån perspektivet från teorin. Kapitel fyra är en teologiskt konstruktiv diskussion, med utgångspunkt i kapitlen innan, fast jag tar även in ytterligare perspektiv. Kapitel tre fokuserar på den första forskningsfrågan, medan kapitel fyra är närmare de andra två. I kapitel fyra tar jag även inspiration från ett antal exempel på kristen profilitet från mina egna erfarenheter och från digitala kanaler, exempelvis kommentarsfält till kristna tidningar på Facebook, podcasts och kristna rörelser som vill evangelisera online. Jag tar även inspiration från vissa texter i Bibeln för att skissa fram förslag på hur kristen profilitet kan motiveras av andra teologiska källor.

I kapitel fem förtydligar jag slutsatserna och knyter ihop uppsatsen med konkreta svar på forskningsfrågorna och förslag till framtida forskningsämnen relaterat till detta ämne. I kapitel sex sammanfattar och avslutar jag uppsatsen.

1.2.2 Ordlista

Dessa ord utvecklas och förklaras mer under teoristycket. Men det kan vara användbart att ha en överskådlig lista på hur jag använder dessa ord redan nu.

Identitetsteknik – *identity technology* på engelska. Metod för att skapa och forma identitet.

Uppriktighet – *sincerity* på engelska. En identitetsteknik för att forma identitet genom att internalisera förväntningar på roller man finner sig i.

Äkthet – *authenticity* på engelska. En identitetsteknik för att forma identitet genom att söka sin originalitet.

Profilitet – *profilicity* på engelska. En identitetsteknik för att forma identitet genom att vårda, projicera och bekräfta profiler.

Performativitet – *performativity* på engelska. Tanken att ens beteenden definierar och upprätthåller normer för vissa identitetsmarkörer (man, kristen etc.), samtidigt som normerna har sitt ursprung i beteendena.

Allmän medmänniska – *general peer* på engelska. Ett aggregat och abstraktion av de jämlikar man interagerar med under profilitet, framför allt på sociala medier.

1.3 Bakgrund och tidigare forskning kring kristen identitet i en postmodern värld

Medi Ann Volpe utgår i sin bok *Rethinking Christian Identity*[4] främst från tre andra nutida teologer i hennes diskussion kring kristen identitet. Dessa teologer är Kathryn Tanner[5], Rowan Williams[6] och John Milbank[7]. Hon tar även med perspektiv från andra teologer och filosofer, såsom Judith Butler[8].

Volpe har identifierat tre dimensioner av kristen identitet som relaterar till och påverkar varandra. Den första dimensionen är ungefär motsvarande självbild, alltså individuell identitet. Här undrar man ”Vad betyder det att vara en kristen person? Vad ingår i hur man ser på sig själv?” Den andra dimensionen är kristen gruppidentitet, där ställer man sig frågor så som ”Vad har kristna genom tiderna gemensamt? Hur ser kristna på sig själva som grupp?” Den tredje har att göra med vilka trosföreställningar och praktiker som identifieras som kristna. En exempelfråga för denna dimension blir ”Vad skiljer kristet givande från sekulärt eller muslimskt givande, om något?” Om man utgår från individuell identitet, den första dimensionen, kan man exemplifiera hur de andra dimensionerna påverkar denna: En del av ens kristna identitet kan till exempel vara att man är baptist, och en del av baptismen är i sin tur att man bara döper människor som tar det beslutet själva. I detta exempel är alltså baptister gruppidentiteten och troendedopet är praktiken.[9]

Volpe identifierar ett antal teman hos Tanners, Williams och Milbanks svar på Lindbecks fråga om postmodern kristen identitet som nämns under kapitel 1.1 i denna uppsats. Det första temat är formbarhet (*fluidity* på engelska), alltså att kristen praktik och därmed identitet kräver olika saker i olika sammanhang och i svar på olika situationer. Kristen identitet uppstår bland annat när man förhandlar om utrymmet mellan kristen tradition och världen ”utanför” kristen gemenskap, och är därmed beroende av både vad som identifieras som att det står utanför gemenskapen respektive innanför. Det blir olika beroende på den omkringliggande kulturen.[10]

[4] Volpe, 2013. *Rethinking Christian Identity*.
[5] Hennes källor i denna uppsats: Tanner, 1997. *Theories of Culture*.
[6] Hans källor i denna uppsats: Williams, 1988. *The suspicion of suspicion*.
[7] Hans källor i denna uppsats: Milbank, 1998. *Knowledge*. Milbank, 1998. *Gregory of Nyssa – The force of identity*.
[8] Henoms källor i denna uppsats: Butler, 2005. *Giving an Account of Oneself.*
[9] Volpe, 2013. s. 4.
[10] Volpe, 2013. s. 4-5.

Det andra temat är att kristen tradition är en väsentlig del av kristen identitet, samtidigt som det som kallas för kristen tradition är konstruerat i efterhand. Alla tre teologer menar att deras svar om kristen identitet är sammanhängande med senantika och medeltida teologier, och att det är viktigt att de är det. Samtidigt menar de alla att vad som avgör om något är i enlighet med traditionen går att diskutera och att vår tillgång till historia och tradition alltid är förmedlat och aldrig direkt. Kristen identitet och kristen världsbild, som alla identiteter och världsbilder, är föreställda och osäkra. Det finns ett specifikt kristet perspektiv på identiteters osäkerhet som lyfts fram i boken, vilket är att det endast är Gud som ser vår helhet och vi ser endast glimtar av fragment av denna.[11]

Till sist menar alla tre att kristen identitet inte är ägt av oss, utan agerat av oss. Det är alltså performativt på samma sätt som filosofen Judith Butler menar att kön är agerat. Det är inte mindre verkligt eller sant, det är bara inte en inneboende väsentlig kvalité. Volpe skriver att denna oväsentlighet är ”på denna sidan himlen”.[12] Williams och Milbank menar också att detta agerande inte endast är vårt eget, för gott kristet agerande är det ”inte längre jag själv, det är Kristus som lever i mig.”[13]

Tanner, Williams, Milbank och Volpe har alla varsina tankar kring vad det är som försäkrar att en identitet är kristen, vad som är garanten för att den kristna identiteten är sammanhängande genom tid och rum. Dessa garanter är att kontinuerligt bli (och göra) lärjungar för Tanner, trohet till en förståelse av Gud baserad på Bibeln, bekännelser och tolkningar av dessa för Williams, och deltagande i den heliga Andens vägledande för Milbank. Volpe föreslår att en sammanfogning av deras svar kan vara troget den kristna traditionens rikedom och ta nya framgångar från postmodern teori i beaktning, utan att falla i ena eller andra diket. Hon utvecklar dessutom deras tankar med hjälp av bland annat Gregory av Nyssa’s tankar kring själ och synd.[14]

2. Teori om identitetstekniker

Hans-Georg Moeller är filosofiprofessor vid Macau universitet och har i sin forskning ett fokus på Daoism och Social Systems Theory.[15] Han har tillsammans med Paul J.

[11] Volpe, 2013. s. 5–6.
[12] Volpe, 2013. s. 6–8.
[13] Galaterbrevet 2:20. Bibelöversättningen jag har utgått ifrån är igenom hela uppsatsen Bibel 2000 (B2000).
[14] Volpe, 2013. Genomgående i boken, men sammanfattning: s. 8–11.
[15] University of Macau https://fah.um.edu.mo/hans-georg-moeller/

D'Ambrosio, professor i kinesisk filosofi vid East China Normal University[16], skrivit boken "You and Your Profile: Identity After Authenticity". Boken handlar om att beskriva en triad av identitetstekniker; "Sincerity" som jag översätter till uppriktighet, "Authenticity" som jag översätter till äkthet, och det nya konceptet "Profilicity" som jag översätter till profilitet. Deras tes är att alla dessa identitetstekniker existerar idag, men att profilitet är den dominerande i västvärlden. Profilitet är metoden som man främst använder sig av för att lyckas inom politiken, ekonomin, akademin et cetera. I boken både beskriver de hur de tre identitetsteknikerna fungerar, och visar att profilitet är den dominerande idag.

2.1 Identitet och identitetstekniker

Identitet har framför allt att göra med hur man ser sig själv, men också om hur man vill bli och blir sedd av andra. Sociologerna Sheldon Stryker och Peter J. Burke har utgått från två poler som påverkar identitet. Den ena änden är inre mekanismer, vilket relaterar till psykologiska erfarenheter, och den andra är sociala strukturer, som påverkar strukturer av jaget. Stryker och Burke, och deras kollegors, forskning har fokuserat på hur dessa poler har påverkat socialt agerande.[17] Detta relaterar till de tre dimensionerna som Volpe tog upp; själv, grupp och handlingar. Burke och Strykers slutsats är att både samhällsstrukturer och inre processer påverkar sociala handlingar som utrycker identitet: "we move towards integrating the two parts of identity theory: one emphasizes the social structural sources of identity and the relations among identities, and the other focuses on internal, cognitive identity processes. The two meet at behaviour that expresses identities, often in interaction with others."[18]

Identiteter har centrala roller i hur individer agerar, vilket spelar roll både för individerna själva och för samhället i stort. Det en person identifierar sig med får väldigt mycket makt över henom. Moeller och D'Ambrosio skriver:

> Personal identification with a belief or an ideology, with a nation or a people, or with a group or a class can feed political movements, form political consciousness, and inform political action. People often fight for their identities in revolutions, counterrevolutions, and wars. Identity value has immense political force. Often, political struggles strive to increase the identity value of, for instance, a race, a gender, or a sexual orientation.[19]

[16] Foundation for Philosophical Orientation https://www.orientation-philosophy.com/about-us/our-people/paul-j-dambrosio/
[17] Stryker & Burke, 2000. s. 284-285.
[18] Stryker & Burke, 2000. s. 288.
[19] Moeller & D'Ambrosio, 2021. s. 195.

Identiteter kan också göra att de ofta disparata och hårda kraven från samhället och självet kan hanteras någorlunda väl på ett existentiellt plan. De kan göra upplevelsen av ett ”jag” filosofiskt och existentiellt trovärdigt, trots alla håll man dras åt:

> Identity is needed: psychologically for individuals to be able to function but also politically for shaping communities and forming social organizations. Yet there is no core dimension of identity that can firmly ground it; one's particular race or ethical commitments do not fully identify that person. Therefore, **technologies of identity are needed to make identity, against all odds, plausible.** This is what sincerity, authenticity, and profilicity do. None of them is perfect, or necessarily better than the others; all serve the purpose of integrating various incongruent levels and dimensions of identity. **The main function of identity is to establish and uphold stability of personhood**; identity merges the different aspects of a person into a whole. It promises reliability and recognizability on which trust and (self-)confidence can be built, and to which pride and value, including economic and political value, can be attached. From time to time, however, cracks between different dimensions of personhood come to the fore, and what we normally must take to be a coherent and congruent identity falls apart. Identity is a counterfactual but necessary postulate that allows us to reduce overwhelming human complexity to manageable simplicity - so that human complexity can further evolve.[20]

Det ovanstående fungerar som en definition och utgångspunkt för identitet och identitetsteknik i denna uppsats. Identitet fungerar för att upprätthålla någon form av personskap trots avsaknaden av en konkret helhet kring självet. Identitetstekniker är metoder för att göra just det.

2.2 Sincerity - uppriktighet

Lionel Trilling är en litteraturvetare som utvecklade begreppen ”sincerity” och ”authenticity” som identitetstekniker.[21] Jag översätter dem till uppriktighet respektive äkthet. Uppriktighet var enligt Trilling framför allt dominerande i förmoderna samhällen. Moeller och D’Ambrosio ger exempel på uppriktighet från traditionella byar på kinesiska landsbygden. Uppriktighet går ut på att man internaliserar normer och värderingar för en eller flera roller, och därefter uppriktigt agerar utifrån dem. Dessa roller är framför allt sådana man befinner sig i, och som samhället runtomkring bestämmer gränserna för. Könsroller är ett självklart exempel, men även ens pappas jobb som blir ens eget eller ens mans ekonomiska klass som bestämmer hur man bör vara som fru är andra exempel på roller man kan få tilldelat av samhället eller de omständigheter man befinner sig i. Ofta var dessa roller så kravfyllda att

[20] Moeller & D'Ambrosio, 2021. s. 206. Min fetstil.
[21] Trilling, 1972. *Sincerity & Authenticity.*

det hade varit omöjligt att efterleva dem utan att uppfatta kraven som moraliskt, religiöst eller filosofiskt påbjudna.[22]

Trilling utvecklar beskrivningen av en uppriktig identitet i förmoderna tider med hjälp av Hegels tankar om hur en individs relation till samhället förändras genom tiderna. I det första stadiet av denna utveckling beskriver Hegel enligt Trilling hur det individuella medvetandet är sammanvävt med samhällets externa makt till den grad att man identifierar sig utefter och internaliserar den. Hegel skriver att individen har en lydig underkastelse till den externa makten och känner en inre vördnad för den. Underkastelsen är inte bara lydig utan också tyst och oreflekterad. Man upplever rollerna som en uppriktig del av sin identitet.[23]

Filosofen Henry Rosemont Jr. beskriver två olika metaforer för jaget, som Moeller och D'Ambrosio relaterar till äkthet och uppriktighet:

> People may be seen as peaches: an external skin that is public, the fruit itself which is our body as well as our personality and history. And then there is the peach pit, our self, that which endures, does not change from day to day, and is quite literally the seed of future life (biological and mental) . . . But think instead of an onion. I peel off successive layers; first son, then husband, father, grandfather; I continue peeling away the layers of friends, students, teachers, colleagues, neighbors, etc. And what is left when there are no more layers? Nothing at all.[24]

Metaforen för persikan är likt hur äkthet fungerar, medan Rosemont Jr.s ideal, liknelsen med löken, beskriver hur uppriktighet fungerar som identitetsteknik. Det vill säga, man föds in i bestämda, relativt fasta roller. Ens roller, de olika lagren, är allt man är och oftast även en begränsning av allt man kommer att bli.[25]

Precis som alla identitetstekniker kan uppriktighet ha katastrofala konsekvenser. Moeller och D'Ambrosio menar att i nära sammansvetsade gemenskaper kan behovet av att bli bekräftad i ens roller bli så starkt att det blir skadligt. De undersöker självmord på landsbygden i Kina som exempel.[26] De som begår självmordet gör det oftast efter de har ”tappat ansiktet” och det har offentliggjorts att de inte uppfyllt förväntningarna på deras roller. Deras analys av det är: ”If identity can be found only in successful role fulfillment and community relationships,

[22] Moeller & D'Ambrosio, 2021. s. 10–12.
[23] Trilling, 1972. s. 35.
[24] Rosemont Jr., 2015. s. 15.
[25] Moeller & D'Ambrosio, 2021. s. 141–142.
[26] Moeller & D'Ambrosio, 2021. s. 143.

then a denial of role recognition is perceived as catastrophic. Since the onion has no pit, there is no "personal core" that one can retreat to."[27]

Ett annat problem med uppriktighet som främsta identitetsteknik är att om man har flera roller kan de vara överväldigande och konfliktfyllda. Detta är bristen med lök-metaforen, ens olika roller passar oftast inte ihop på ett lika smidigt och organiskt sätt. Eftersom sociala roller vare sig är naturliga eller gudagivna (enligt Moeller och D'Ambrosio) kan de olika förväntningarna ofta vara motsatta varandra. I bästa fall blir det bara övermäktigt att nå upp till alla förväntningar.[28] Ett exempel på hur olika förväntningar kan upplevas som för mycket kan man hitta i monologen om att vara kvinna från Warner Bros. film *Barbie*:

> You're supposed to love being a mother, but don't talk about your kids all the damn time. You have to be a career woman, but also always be looking out for other people. You have to answer for men's bad behavior, which is insane, but if you point that out, you're accused of complaining. You're supposed to stay pretty for men, but not so pretty that you tempt them too much or that you threaten other women because you're supposed to be a part of the sisterhood.[29]

En central aspekt av uppriktighet är att det är ens närvarande medmänniskor ("present peers" på engelska) som bekräftar och bedömer de roller som är del av ens identitet. Det är därför de som begår självmorden i de tidigare nämnda samhällena på kinesiska landsbygden gjorde det efter att deras uppriktighet i rollerna blivit förnekade. Även i mer postmoderna samhällen existerar uppriktiga relationer mellan gruppmedlemmar, till exempel på jobbet, men det är inte längre den dominerande identitetstekniken i samhället.[30] Andra sammanhang där uppriktighet är en relevant identitetsteknik idag är inom familjer, religiösa grupper, sporter och professionella sammanhang.[31]

2.3 Authenticity - äkthet

Äkthet blev den dominerande identitetstekniken i moderna samhällen enligt Trilling, Moeller och D'Ambrosio. "Authenticity and the question of identity [is relevant for those who] are familiar with Protestant doctrines or Romanticism, have seen Shakespeare's plays, or have read Friedrich Nietzsche."[32] När rollerna och normerna blev uppluckrade, när de inte längre

[27] Moeller & D'Ambrosio, 2021. s. 145.
[28] Moeller & D'Ambrosio, 2021. s. 149–151.
[29] Villarreal, 2023. https://www.latimes.com/entertainment-arts/movies/story/2023-07-23/barbie-america-ferrera-monologue
[30] Moeller & D'Ambrosio, 2021. s. 20.
[31] Moeller & D'Ambrosio, 2021. s. 141–142.
[32] Moeller & D'Ambrosio, 2021. s. 164.

var lika fasta, behövde man inte längre internalisera de roller man fötts in i. Identitet blev därmed inte något givet, utan något att upptäcka.[33]

Metoden för äkthet som identitetsteknik är att söka originalitet. Persikan blev en mer relevant metafor, där ens agerande blev mer som ett skal som täckte ens egentliga, unika jag. Trilling skriver ut det som att ”somewhere under all the roles there is Me, that poor old ultimate actuality.”[34] När ens helhet inte längre är ens roller blir man också mer fri att agera mot normerna för dem. Under äkthetens paradigm ska ens spegelbild helst påminna en om ens äkta jag, till skillnad från att vara ett troget uttryck av ens samhälleliga roller.[35]

Filosofen Charles Taylor skriver att äkthet är en del av modern individualism, medan Moeller och D’Ambrosio menar att modern individualism snarare är en del av äktheten. Dock håller de med Taylor om att romantiken spelade en stor roll i att göra personlig kreativitet en central värdering och att moderniteten innebär att man ska bryta mot att underkasta sig ett ideal man har fått. Man kan ha fått de idealen man ska bryta mot från samhället, den tidigare generationen eller religiösa och politiska auktoriteter. Det blev efter romantiken och i och med moderniteten ett krav att hitta, utveckla och leva ut sin originalitet i kontrast till de givna idealen.[36]

Detta kan ofta låta, och vara, positivt, framför allt i relation till ett förtryckande uppriktighetssamhälle. Trots det är inte äkthetsidealet utan sina egna paradoxer och problem. Exempelvis i att äkthetsidealet är just ett ideal i sig. Ett sätt som det ofta kan uttryckas är genom uppmaningar att inte låta andra berätta för en hur man ska vara. Detta har sitt ursprung i att man vill motsätta sig det man upplever som förtryckande från förmoderna samhällen. Däremot kommer man inte helt undan det för att uppmaningar ”att vara sig själv” är också ett imperativ om hur man ska vara. Om man inte anpassar sig efter hur andra säger att man ska vara, anpassar man sig efter hur andra säger att man ska vara. Det är en inbyggd paradox.[37]

En annan paradox är att om man vill bli bekräftad som äkta, som unik, så måste man vara sedd av andra som äkta. I vårt samhälle behöver äkthet vara igenkänningsbart, vilket leder till att äkta individer oftast är unika på samma sätt. Man är sig själv genom att se hur andra bäst är sig själva.[38] Även Donald Trump som ofta ses som äkta genom att vara konträr mot

[33] Moeller & D'Ambrosio, 2021. s. 12–13.
[34] Trilling, 1972. s. 9–10.
[35] Moeller & D'Ambrosio, 2021. s. 12–13.
[36] Moeller & D'Ambrosio, 2021. s. 168–169.
[37] Moeller & D'Ambrosio, 2021. s. 170–172.
[38] Moeller & D'Ambrosio, 2021. s. 174–175.

mainstream-normerna, följer bara en annan grupps normer kring hur man ska vara äkta. Detta är ett tecken på att han, likt nästan alla som observeras värdera äkthet, använder äkthet i profilitetens syfte, vilket jag skriver mer om nedan.

Niklas Luhmann skriver att sociala strukturer kommer fram och utvecklas tack vare sina paradoxer, inte trots dem. Äkthet är en fungerande identitetsteknik, som möjliggör att människor skaffar en tillräckligt stark känsla av ett själv och fungerar socialt.[39] Äkthet är, trots sina paradoxer, väldigt användbart för att stå ut med trycket från att konkurrera i en hypermodern kapitalistisk ekonomi, likt hur uppriktighet hjälper en med trycket från ett stabilt men begränsande samhälle.[40]

2.4 Profilicity - profilitet

2.4.1 Filosofisk bakgrund till profilitet

Moeller och D'Ambrosio menar att äktheten alltmer tappar sitt grepp om samhället, bland annat för att den saknar trovärdighet. Världen är för komplex och äkthetens paradoxer och problem är för uppenbara för att det ska kunna vara den dominerande identitetstekniken i vårt samhälle. Dagens samhälle (i "västvärlden") är bättre anpassat för profilitet än för äkthet. Profilitet är inte oäkthet, det är något i sig självt. Det är också en fungerande identitetsteknik då man kan "finna sig själv" genom profilitet idag.[41]

Postmoderna filosofer så som Judith Butler ser mänsklig identitet som mångfacetterad och utan en särskild essens. Persikan har alltså ingen kärna. I henoms bok *Giving an Account of Oneself*[42] skriver hen att identitet formas genom att man berättar sin historia för sig själv och för andra. Detta kallas för en **narrativ identitetsteori**[43]. Vi omskapar våra identiteter konstant i respons till de omständigheter vi finner oss i, genom att sätta dem i relation till den större berättelsen vi har för och om oss själva.

Butler betonar att det faktum att man har ett koncept av ett jag gör en moraliskt ansvarig för vad man gör och vem man är. Hen medger också att de berättelserna vi ger om oss själva aldrig kan vara fullständiga, det kommer alltid finnas aspekter av en själv som är okända eller

[39] Moeller & D'Ambrosio, 2021. s. 176.
[40] Moeller & D'Ambrosio, 2021. s. 13–15.
[41] Moeller & D'Ambrosio, 2021. s. 176–179.
[42] Butler, 2005.
[43] Centrala begrepp som jag återkommer till i analysen markeras med **fetstil**.

som inte går att uttrycka. Det finns även aspekter som man inte har makt över men som ändock är en del av ens identitet.[44]

Ett ”konto” på sociala medier är en tolkning av ”account” från Butlers titel som hen inte hade med när hen skrev boken år 2005 (eftersom de knappt existerade då). Narrativa och etiska aspekter av identitetsformande är fortfarande relevanta, men de ingår allt som oftast i profilskapande satsningar på internet. Man formar identitet genom mer eller mindre offentliga konton och profiler av sig själv, det är hur man idag projicerar sin berättelse.[45] En stor del av profilitetens vokabulär är lånad från sociala medier, men Moeller och D’Ambrosio betonar att profilitet är äldre än sociala medier och är relevant även utanför dem, men de ger inspiration till god terminologi för profilitet.

Niklas Luhmann är en sociolog som är central för Moeller och för konceptet **andra-gradens observation**. Luhmann skriver att detta koncept har blivit det avancerade sättet att se på världen i dagens samhälle. Det har skett ett skifte från en direkt uppfattning av verkligheten (första-gradens observation) till att se hur verkligheten uppfattas (andra-gradens observation). ”One gains information about facts only in regard to what others say about them.”[46] Fenomenologi, diskurshistoria och en uppfattning om allmänna uppfattningar är ofta mer intressant än att observera något själv. Ens åsikter om *Barbie*-filmen är mer baserade på diskursen kring den, än ens egna direkta erfarenhet av den. Man behöver inte ens ha sett filmen för att ha en åsikt om den.

Moeller och D’Ambrosio betonar dock att man både ser objektet och observatören samtidigt, även när man själv är observatören. Man struntar alltså inte i verkligheten, eller första-gradens observation, bara för att man ser hur något ses. De två graderna av observation påverkar också varandra. Som exempel kan man lära sig om en akademiker genom att se vem hen citerar och vem som citerar henom, och genom att se hens Google-scholar profil och H-värde. Detta är att se hur akademikern är sedd, vilket i sin tur påverkar hur man ser på akademikerns artiklar. Andra-gradens observation påverkar alltså första-gradens. Om man dock läser artiklarna påverkar det också hur man ser på hur akademikern blir sedd och hur man ser på de som ser akademikern.[47] Det hela blir helt enkelt mer komplext, och ett sätt att hantera komplexiteten är att utgå från profilitet. Moeller och D’Ambrosio skriver: ”Second-

[44] Butler, 2005.
[45] Moeller & D'Ambrosio, 2021. s. 36.
[46] Luhmann, 2013. s. 100.
[47] Moeller & D'Ambrosio, 2021. s. 39–41.

order observation is pervasive throughout contemporary society. Profilicity is a technology for achieving identity under its conditions."[48]

Immanuel Kant argumenterade för att förnuftet, vilket han menar är filosofins metod, behöver röra sig mot att vara mer "kritisk" enligt Moeller och D'Ambrosio.[49] Det han menar med kritik är att reflektera kring *hur* något kan vara känt, och vad som förnuftet inte kan veta. Det mer moderna konceptet av andra-gradens observation liknar Kants tankar kring kritik genom att de båda har en medvetenhet av seendets begränsningar. Andra-gradens observation går dock längre än Kant genom att uppmärksamma att det inte finns en transcendental struktur eller ultimat enhet som är densamma för alla perspektiv som Kant tänkte fanns. Om man ser konsekvenserna av andra-gradens observation, menar Moeller och D'Ambrosio att man förstår att mer information inte leder till en mer färdig bild av världen, utan snarare till en ännu mer multipel förståelse av världen. Denna multipla förståelse leder till att identitetsskapande aldrig kan vara färdigt, då det inte finns en profil som kan passa alla kontexter och syften, samt att förväntningarna på en profil och en person konstant växer och förändras.[50]

I uppriktighet är det de som är nära en som bekräftar ens identitet. Det är till exempel ens make som har makten att bedöma om man har varit en god hustru, eller ens chef och kollegor som har makten att bedöma om man har varit en god arbetare. Under profilitetens omständigheter är det i stället en mer generell, abstraherad och anonym medmänniska som bedömer ens identitet och profil. Moeller och D'Ambrosio kallar detta för "The General Peer", **den allmänna medmänniskan**.[51]

Likt Rousseaus koncept av en allmän vilja (som Moeller och D'Ambrosio tolkar det) är den allmänna medmänniskan en opersonlig abstraktion som endast kommer fram av en kritisk massa av människor som man inte personligen känner. För en restaurang på Yelp är det inte relevant hur ägarens kompisar ser på restaurangen, utan det är den samlade åsikten av flera anonyma personer som spelar roll. Väldigt ofta är den allmänna medmänniskan så pass abstrakt att den endast är representerad av en siffra baserad på insamlade data. Det är inte bara när man söker restauranger som man ser till en aggregerad åsikt utan också när man ska välja ett semesterboende eller ett universitet. Allt fler arbetsplatser rör sig också mot att mäta

[48] Moeller & D'Ambrosio, 2021. s. 47.
[49] Moeller & D'Ambrosio, 2021. s. 43–46.
[50] Moeller & D'Ambrosio, 2021. s. 43–46.
[51] Moeller & D'Ambrosio, 2021. s. 47-50.

hur bra ens arbetare är genom kvantitativa data, snarare än att på ett personligt plan bedöma hur uppriktiga eller äkta de är när de utför sitt arbete. Det är viktigt att samla in kundundersökningar, elevundersökningar, eller att nå säljmålet eller den önskade mängden patienter per timme för att visa att man är en lyckad arbetare.[52]

2.4.2 Hur fungerar profilitet

En liknelse som kan hjälpa en att förstå profilitet är tanken om hur en konstkurator arbetar. Om man har en konstsamling som man kurerar, så bryr man sig väldigt mycket om den. Man lägger alltså stor emotionell tyngd i samlingen och i hur man presenterar den. Man bryr sig om att den är uppskattad av allmänheten och om hur den ses. Samtidigt som konstsamlingen på något sätt ska reflektera en själv, är det inte samma sak som en själv. Man kan ha en viss distans till det. På liknande sätt fungerar det med ens profiler. Man identifierar sig med dem, samtidigt som man kan ha en viss distans till dem. Man bryr sig om sitt CV (som är en slags profil), och man blir ledsen om CV:t inte blir bekräftat (genom att man får ett jobb), däremot vet man om att man är mer än sitt CV.[53]

Det är inte ett problem att vara på ett visst sätt som lektor på ett universitet, och ett annat i sin hobbygrupp. De olika sammanhangen ställer olika krav på de olika profilerna och de behöver inte förenas. Man kan ha olika konstsamlingar för olika publiker.[54]

En del av dagens samhälle som har stor påverkan på nästan alla samhällets områden är det som brukar kallas ”Big Data”, det vill säga information om oss som olika företag har och använder för att skapa profiler om oss. Vi har mindre makt över vad som ingår i dessa profiler än vad många skulle önska och det upplevs ofta som otäckt att någon annan samlar in mängder med information om oss. En positiv aspekt av detta är, enligt Moeller och D’Ambrosio, att vi får en mer rättvis bild av oss själva. Det kan hjälpa oss förstå att uppfattningen att vi skulle vara autonoma individer är osann och att vi alltid har varit beroende av ett större nätverk som vi saknar makt i, även innan Big Data.[55]

De skriver att Big Data också är användbart för oss idag för det kan underlätta andra-gradens observation. Det kan hjälpa oss se hur våra profiler ses. **Algoritmer** som rankar våra profiler har samma funktion som en spegel, förutom att de speglar våra profiler i stället för våra ansikten. Algoritmer hjälper också till i att se hur andras profiler är sedda. De bryr sig inte om

[52] Moeller & D'Ambrosio, 2021. s. 48–50.
[53] Moeller & D'Ambrosio, 2021. s. 62–64.
[54] Moeller & D'Ambrosio, 2021. s. 65–69.
[55] Moeller & D'Ambrosio, 2021. s. 69–72.

någons äkta jag, utan endast om personers särskilda profiler som de skapar för särskilda syften. CV:n är just en sådan profil med ett särskilt syfte, och de är allt oftare hanterade av algoritmer för att bedöma hur effektiva profiler de är.[56]

Vissa menar att fokusera på hur man blir sedd, till exempel att bry sig om ens gilla-markeringar på Instagram eller ens H-värde på ens Google-scholar profil är självcentrerat och narcissistiskt. Moeller och D'Ambrosio påpekar dock att det är mer självcentrerat att inte bry sig om hur andra ser en och att inte uppmärksamma att andra-gradens observation råder i vårt samhälle idag.[57]

Sociala medier är, som de flesta är bekanta med, designade att vara psykologiskt beroendeframkallande. Moeller och D'Ambrosio lyfter upp att de också är beroendeframkallande för att de förenklar profilistiskt identitetsbyggande. När man lägger upp bilder på Instagram, eller skriver sina åsikter och tankar på Facebook och Twitter, så skapar man sin profil och väntar på bekräftelse från den allmänna medmänniskan. När man gillar, kommenterar, svarar, delar och tittar på vad andra lägger upp så bekräftar man dels deras identitet som en del av den allmänna medmänniskan, men det är också ett sätt att uttrycka sin egen profil.[58] Moeller och D'Ambrosio återkommer ofta till att profilitet är demokratiskt och demokrati är profilistiskt. De är två sidor av samma mynt, åtminstone, men inte enbart, idag. Den allmänna, samlade åsikten är viktigare än någon elits åsikter, och dagens val är beroende av profilitetens mekanismer. Båda sidor av detta mynt går att nyansera, men poängen är att oftast har den allmänna medmänniskan mer makt än någon individ.[59]

Nyanseringen blir att det fortfarande finns eliter. Allas profiler kan inte vara lika mycket värda. Alla har åtminstone en teoretisk möjlighet att vara maximalt uppriktiga i sina roller eller maximalt äkta med sina kärnor, men alla kan inte ha profiler som värderas högt. Det ingår i systemet att vissas profiler bekräftas mer än andras. Konsekvensen av det kan bli att vissa identiteter är bättre än andra, vilket kan få drastiska konsekvenser om man tror på det för mycket. Den som inte har en högt värderad profil har dock fortfarande makt, genom att delta i den allmänna medmänniskan, man får värdighet genom att bedöma andras profiler.[60] Moeller och D'Ambrosio skriver: "The masses need to be rewarded with feelings of pride

[56] Moeller & D'Ambrosio, 2021. s. 72–78.
[57] Moeller & D'Ambrosio, 2021. s. 40–42.
[58] Moeller & D'Ambrosio, 2021. s. 51–53.
[59] Moeller & D'Ambrosio, 2021. s. 78-80.
[60] Moeller & D'Ambrosio, 2021. s. 109-111.

and dignity, with feelings of relevance, with feelings of "agency," and with the feeling that their identity is, after all, accounted for. Since their own low profiles can never fulfil such desires, they are regularly allotted the salvific experience, the soteriological event of uniting with the omnipotent general peer."[61]

När profilitet dominerar kan man göra exakt samma saker som man kunde när uppriktighet eller äkthet rådde. Man kan vara en god pappa eller en äkta person, men man måste förmedla det som en del av ens profil för att det ska vara relevant. Det som bekräftar ens profil, eller ens identitet är då inte vad man gör, utan hur det man gör blir sett. Man ser sig själv bli sedd, och formar därmed sin identitet.[62] Att projicera något uppriktigt eller äkta som en del av sin profil innebär inte att man är ouppriktig eller oäkta. De blir, i profiliteten, irrelevanta kategorier. Moeller och D'Ambrosio gör ett snyggt retoriskt grepp på engelska "[Authenticity as part of one's profile] is neither inauthentic nor authentic; it is nonauthentic. It is likewise neither insincere nor sincere but rather nonsincere."[63] Det är därför profilitet och dess vokabulär behövs, vi behöver gå utöver dikotomierna äkta/oäkta och uppriktig/falsk.[64]

När statsvetaren Francis Fukuyama uppmanar till en modifierad återgång till uppriktighet som ideal, och exemplifierar denna uppriktighet i sina välsålda böcker, är han väldigt duktig på profilitet. Det innebär inte att han inte är uppriktig och inte heller ouppriktig, utan endast att han lyckats väl med sin profil som uppriktig.[65] Även äkthet fungerar väl när det är en del av ens profil. Moeller och D'Ambrosio lyfter Donald Trump som ett exempel på detta, de menar att han har blivit så populär bland annat för att människor ser honom som autentisk. Moeller och D'Ambrosio utvecklar att de inte ser äkthet som något som är radikalt motsatt till profilitet:

> [W]e do not see any unsurmountable tension or Cartesian dualism in profilicity between, on the one hand, a publicly displayed profilic self that is commodified and appears in all its multiplicity in the new media and, on the other hand, a "unique essence" and authentic "core self." In profilicity, authenticity and the "unique essence" are thoroughly aufgehoben or sublated, to speak with Hegel. When put in the service of profilicity, authenticity ceases to be what it was. Instead of being an innermost core, it becomes a highly powerful and almost priceless profilic meme.[66]

[61] Moeller & D'Ambrosio, 2021. s. 112.
[62] Moeller & D'Ambrosio, 2021. s. 55-56.
[63] Moeller & D'Ambrosio, 2021. s. 66.
[64] Moeller & D'Ambrosio, 2021. s. 180-185.
[65] Moeller & D'Ambrosio, 2021. s. 152–159.
[66] Moeller & D'Ambrosio, 2021. s. 187.

3. Analys av postmoderna kristna identitetstekniker

3.1 Uppriktighet

Enligt teologen John Milbank blir vi mer goda, mer kristna, om vi ödmjukt vandrar med Gud utifrån insikten att vi inte kan känna oss själva fullt ut:

> After the fall, there is nothing we can do or know for ourselves that is either good or true, beyond this journeying in expectancy. However, though we cannot guarantee either our intentions or observations, it is enough to discern and desire in trust and hope that we will then participate in some fragmentary way in the divine design.[67]

Detta är ett sätt att respondera på postmodernitetens kritik: att uppmärksamma att vi faktiskt är begränsade i kunskap och inte kan göra alltför objektiva anspråk, och möjligtvis även beskriva denna omöjlighet till objektiv kunskap med kristna termer; som att det beror på syndafallet. Det Milton sen gör är dock att säga vi faktiskt ändå kan lita på att vi kan delta i en dold, men ändock tillgänglig gudomlig objektiv faktiskhet. Volpes analys av Milton är att han menar, utan att använda de exakta orden, att ”the gap between creator and creation prevents knowledge, but allows participation.”[68]

Det som möjliggör det tillitsfulla deltagandet i Gud är Guds transcendens och utgjutandet av hans helige Ande. För att vi ska kunna leva kristet, och utan synd, behöver vi förlita oss på Anden och uppmärksamma Guds närvaro i oss. Denna mystiska makt är tillgänglig för att Gud är fullständigt annorlunda, men samtidigt närvarande inom oss: ”Now an access to the transcendent is indeed possible by a pure inward turn, precisely because the inner light is *wholly* from the outside, and abides entirely *in* its ecstatic return to the external source.”[69] Källan för den goda kristna är alltså inte från vårt unika jag, som under äkthet, utan det är något externt som internaliseras.

Jag menar att Milbanks bild av kristen identitet är nästan så nära Trillings beskrivning av uppriktighet som man kan komma. Det Milbank argumenterar för är att man internaliserar en yttre norm och makt (gott kristet liv, respektive Gud), och lever enligt denna oföränderliga norm. Milbank skulle nog invända att det inte är någon norm som internaliserad, och inte heller är det den kristna människan som gör det. Det är Gud som går in i den kristna själv, och det enda den kristna behöver göra är att se detta. Skillnaden beror på att Milbank har ett

[67] Milbank, 1998. s. 28.
[68] Volpe, 2013. s. 135.
[69] Milbank, 1998. p. 207.

teologiskt perspektiv, medan Trilling inte har det. Utifrån Moeller och D'Ambrosios perspektiv, som jag utgår ifrån i denna uppsats, är det dock enkelt att benämna detta som ett uttryck för kristen uppriktighet.

Milbank menar att Guds transcendens gör att det är annorlunda att vara kristen jämfört med andra roller man kan ha, då den heliga Andens närvaro gör att man kan leva syndfritt om man uppmärksammar denna närvaro.[70] Milbank får kritik från både Rowan Williams och Medi Ann Volpe för att han inte tillräckligt uppmärksammar svårigheten med att konstant kämpa emot den pågående korruptionen av relationen med Gud som kontinuerligt tas upp i bibeln. Volpe menar att Milbank motsäger sig själv genom att både mena att det är möjligt att komma över synden och att kristna är beroende av den heliga Andens nåd: "unimpeded access to the source of all goodness by the 'pure inward turn' … seems to contradict the notion that the Christian is at the mercy of the muse (the Holy Spirit)."[71] Detta är en teologisk kritik av kristen uppriktighet.

Kristen uppriktighet har också samma problem som Moeller och D'Ambrosio visar att uppriktighet som identitetsteknik mer generellt har. Internalisering av normer håller inte idag när normernas tillfälliga och arbiträra natur är uppenbarad. Risken för självdestruktiva handlingar om man inte blir bekräftad i att nå upp till normerna ökar också om uppriktighet är allt man har. Om man, som Milbank, menar att man kan lita på deltagandet i Gud, kommer man inte undan kritiken att det är ett arbiträrt påstående.

3.2 Äkthet

En äkta kristen identitet kan uttrycka sig så som författaren Magnus Malm skriver: "[Dagliga bönen] ger oss ro att äntligen få bli de människor vi djupast är, att slippa bygga på vårt varumärke och i stället få upptäcka vår sanna identitet."[72] Vi har en kärna, och den hittas bäst genom bön till Gud. Med hjälp av bönen kan vi upptäcka vår originalitet och bli oss själva. I det här citatet finns också en kritik mot profilitet. Om man utgår från äkthetens perspektiv kan profilitet, eller att bygga sitt varumärke, upplevas som oäkta. Däremot, som Moeller och D'Ambrosio visade, behöver det inte finnas en motsättning mellan äkthet och profilitet. Äkthet är ett väldigt bra verktyg om man lyckas ha det som en del av sin profil. Något som Malm definitivt har åstadkommit, eftersom bland det första man tänker på om honom, om

[70] Volpe, 2013. s. 135.
[71] Volpe, 2013. s. 137.
[72] Malm, 2013.

man känner till honom, är att han lever ut sitt anti-dator ideal, han uppfattas som väldigt äkta och unik på det sättet.[73]

Kathryn Tanners tankar om identitet har mycket som relaterar till profilitet, vilket jag återkommer till nedan. Det verkar dock som att Tanner utgår från äkthetens paradigm. Hon betonar till exempel att andras röster vid bordet inte har en särskild makt över oss: ”One remains the disciple of God, and not the disciple of God’s witnesses.” Det hon menar med det är att det åligger oss själva att urskilja god teologi från dålig, inte någon annan människa.[74] Volpe kritiserar denna syn på lärjungaskap. Hon menar att Tanner utgår för mycket utifrån att alla människor har ett kantianskt förnuft i sin kärna. Alltså att Tanners bild av människan, som utgår från en särskild sorts äkthet (persikans kärna är objektiv och förnuftig), inte är realistisk nog.[75] Det påminner om det Moeller och D’Ambrosio menar med att äkthet inte längre är övertygande.

Volpes kritik av Tanner utgår från att vår möjlighet att forma en kristen identitet och att vara kristna är beroende, inte bara av andra runt omkring oss, utan av en mängd okända andra. Det är alltså inte vi själva som urskiljer mellan teologiska påståenden, menar Volpe:

> Unfortunately, there is no immediate access to that Word. We hear the Word in the Bible, in preaching, and in conversation with Christians past and present, and we owe our ability or inability to hear, interpret, and obey the Word to the influences of myriad and often unrecognized others.[76]

Hur vi ser på Gud, och hur vi formar vår kristna identitet beror på vissa förmågor som vi lär oss av andra. Det är intressant att Volpe lyfter just ”myriad and often unrecognized others.” Det är inte exakt samma sak, men det påminner tydligt om den allmänna medmänniskan vilket vi ska se närmare på nu.

3.3 Allmänna medmänniskan

Tanner skriver att vissa handlingar accepteras som kristna i en generation, för att sedan avfärdas i nästa. Hon menar att det inte behövs en konsensus om kärnan i en kristen tro för att den ska vara kontinuerlig. Det finns en kontinuitet av gemensam tro och praktik över generationerna ändå, oavsett skillnader i innehållet. För Tanner innebär kristen identitet att

[73] Ett exempel på hans åsikter om det finner man i avsnitt 103. av podcasten ”Aten och Jerusalem”: https://poddtoppen.se/podcast/931297427/aten-och-jerusalem/103-magnus-malm
[74] Tanner, 1997. s. 138.
[75] Volpe, 2013. s. 41.
[76] Volpe, 2013. s. 43.

man är trogen och stannar i samtalet, även om det verkar som att det inte finns något hopp om en samsyn.[77] Detta är ett annat slags svar på Lindbecks fråga än Miltons. Det finns ingen teologisk kärna, men det specifikt kristna kommer från den inneboende kontinuiteten. Det är möjligtvis lite mer luddigt rent teologiskt, men jag skulle påstå att det är filosofiskt mer hederligt.

I denna aspekt av sin identitetsteologi är Tanner närmare profilitet än hon är äkthet. Ett kännetecken för profilitet är att normerna och värderingarna är just föränderliga. Vilket kopplar an till det som står nedan om performativitet och att lyckad identitetsprojektion är beroende av att den bekräftas och tas emot. Tanner skriver att formandet av kristen identitet är att delta i samtalet om vad det innebär att vara en lärjunge:

> ...one stands at a particular place in the ongoing course of [Christian] history and, looking back and across to what others have understood by Christian discipleship, one forms judgements about the consistency of it all so far, to use in assessing the appropriate shape of Christian discipleship now.[78]

Tanner uttrycker att i samtalet om vad som är sant lärjungaskap, och därmed sann kristen handling och identifikation, bör varje röst ha rätten att höras med respekt.[79] Skillnaden mot mer fullständig profilitet är att hon skriver ”one forms judgements” och syftar på den egna individen, snarare än den allmänna medmänniskan. Men i lyssnandet till alla röster finns samma demokratiska ideal som råder för den allmänna medmänniskan under profilitet. Detta demokratiska ideal finns också uttryckt i den kristna tanken om det allmänna prästadömet.

Det allmänna prästadömet handlar om att alla (döpta) kristna är lika värda inför Gud och har samma möjlighet till kontakt med Gud efter att Jesus var det slutgiltiga offerlammet och den främsta och sista översteprästen. Hur detta tolkas i praktiken och hur det relaterar till prästämbetet skiljer sig mellan olika samfund, men syftet är att betona att det inte finns en särskild andlig klasskillnad mellan ordinerade präster och andra kristna. Doktrinen om det allmänna prästadömet utgår ifrån 1 Pet 2:9 och några andra bibelverser.[80]

Om alla har samma möjlighet till kontakt med Gud, och om man vill följa Gud, är det relativt naturligt att lyssna till alla som kan ha denna kontakt. Problemet kommer när man ser att synden förvirrar denna kontakt med Gud. Detta är en av Volpes största problem med Tanner,

[77] Volpe, 2013. s. 32-33.
[78] Tanner, 1997. s. 135.
[79] Volpe, 2013. s. 34.
[80] McFarland, et al., 2011. s. 408–409. Avsnitt: ”Priesthood of all Believers”.

att hon inte ser att ingen bedömer alla röster som lika värda i praktiken, och att ens kapacitet att särskilja mellan dem är en lärd färdighet, det är fortfarande att vara beroende av människor, så som det längre citatet i avsnitt 3.2 visar.

3.4 Narrativa identiteter samt performativitet

Rowan Williams betonar också betydelsen av samtal med den kristna traditionen för den kristna identiteten. Han menar att den kristna traditionen aldrig är direkt nåbar, utan alltid på något sätt förmedlad via berättelser. När man lyssnar på berättelsen om, eller berättar om sin kristna tradition, så formar man samtidigt sin kristna identitet.[81] Detta är i linje med hur Judith Butler med flera menar att identitet formas enligt narrativ identitetsteori.

En annan koppling mellan Butler och Williams som relaterar till profilistisk identitet är performativitet. Medi Ann Volpe lyfter fram denna koppling i sin bok:

> Making sense [en av Williams vägar till att forma kristen identitet] is like gender performance as Butler describes it because it is an interpretation of prevailing social and cultural conditions and appropriate action in those conditions. The performative only succeeds if it is received. So also, for Williams, the success of an interpretation depends on its reception.[82]

Tanner beskriver också kristen praktik som något som liknar Butlers performativitet. En mer eller mindre spontan handling som både lär sig av och befäster de normer som gäller: ”Christian practice is a form of regulated improvisation, a performance in which the practitioner/believer simultaneously acts upon and acts according to the various beliefs and practices s/he sees as central to Christian faith.”[83] Handlingen är alltså baserat på en trosuppfattning, samtidigt som den befäster den uppfattningen. Volpe, Williams och Butler betonar dock att framgången av den handlingen beror på mottagandet av handlingen. Dessutom, även om det skulle tas emot på ett positivt sätt, är det alltid provisoriskt, vad som fungerar en gång behöver inte fungera en annan.[84] Detta knyter an till exempelvis sociala mediers nyckfulla bedömningar av ens profiler under profilitet.

3.5 Observation av andra graden

Williams lyfter också nödvändigheten av andra-gradens observation, även om han inte kallar den för det. Williams menar att det kristna jaget är oskiljbart från Kristi kropp, alltså kyrkan.

---

[81] Volpe, 2013. s. 91-92.
[82] Volpe, 2013. s. 76.
[83] Volpe, 2013. s. 30.
[84] /u/gullijan, 2023. https://www.reddit.com/r/AskEurope/comments/1387ngy/religious_people_of_askeurope_how_common_is/jixfx40/

Därmed är det både nödvändigt och osjälviskt att observera hur ens handlingar tas emot.[85] Vilket är likt Moellers poäng om att det är mer självcentrerat att inte bry sig om andra människor och hur de ser en när andra-gradens observation är den dominerande formen av observationer i vårt samhälle.[86]

Detta passar väldigt väl in i Moeller och D'Ambrosios beskrivning av hur profilitet fungerar. Ens handlingar, inklusive handlingarna att tala och att göra inlägg på sociala medier, ställs i relation till hur det tas emot. Andra-gradens observation spelar alltså väldigt stor roll här. Redan författarna till Första Korintierbrevet betonade vikten av hur det man gör i församlingen ses av andra, när de uppmanade till att profetera i stället för att tala i tungor om ”oinvigda” närvarar.[87]

3.6 Milton, Tanner, Williams och Volpe utifrån triaden av identitetstekniker

Från denna analys kan vi se att den största delen av forskningen kring postmodern kristen identitet utgår från, eller aktivt propagerar för, antingen uppriktighet eller äkthet som metod för att forma identitet. Dock hittade jag flera kopplingar mellan Volpe, Tanner och Williams och profilitet också. Några av kopplingarna består endast i att de samtalar med samma filosofer och tankar, och kommer fram till liknande slutsatser. Till exempel hur både Williams och Volpe samt Moeller och D'Ambrosio använder sig av Judith Butler och hennes tankar om narrativ identitetsteori och performativitet. Andra kopplingar är användandet av termer och koncept från profilitet för att beskriva deras kristna postmoderna identitetsteorier. Exempelvis Tanners ideal att man bör lyssna på allas röster skulle man kunna likställa med det ideal som finns inbyggt i konceptet kring den allmänna medmänniskan.

Med hjälp av Moeller och D'Ambrosio kan vi se att uppriktighet och äkthet inte är helt tillräckliga idag, inte heller för kristna. Miltons uppmuntran till uppriktighet och Tanners utgångspunkt i äkthet är två exempel på hur dessa identitetstekniker inte räcker ända fram. Som nämnts är de otillräckliga inte bara på grund av att de är exklusivt uppriktiga eller äkta i profilitetens tid, de är inte heller helt tillfredställande rent teologiskt. Volpe kritiserar dem endast med teologiska argument, till exempel.

[85] Volpe, 2013. s. 78.
[86] Moeller & D'Ambrosio, 2021. s. 40-42.
[87] 1 Kor 14:23-25. B2000.

Att förlita sig på Guds radikalt transcendenta närvaro inom oss räcker inte, både enligt Trilling, Moeller och D'Ambrosios analys av att förlita sig på allt man har internaliserat, och också enligt Bibeln enligt Volpe. Likaså kan man inte förlita sig på sin egen originalitet då den enligt Moeller och D'Ambrosio också är något man lär sig från andra, och enligt Volpe är förmågan att bedöma andras uttalanden också inlärd och inte något man föds med. Dessa argument liknar varandra, trots att Volpe gav ut sin bok åtta år innan Moeller och D'Ambrosio och de sistnämnda inte verkar känna till Volpes verk.

Med det sagt har vi sett att Tanner och de andra har aspekter av sin analys och förslag till kristna identitetsmodeller som är mer profilistiska också. Av de teologer jag har tittat på verkar Williams och Volpe vara de som varit mest uppmärksamma på profilitetens krav, utan att använda den terminologin. Exempelvis lyfter de båda fram att det är viktigt att vara uppmärksam på hur kyrkan uppfattas (2:a gradens observation), och att någontings "kristenhet" är beroende på hur det tas emot (allmänna medmänniskan och performativitet). Även Tanner har en hel del som är närmare profilitet än äkthet i sin analys. Exempelvis att hon menar att kristenheten bör ha en "tom kärna" skiljer henne från ett strikt äkthetsideal och att hon menar att alla, och inte bara de som är närmast en, bör ha en röst i samtalet om kristenhet skiljer henne från exklusiv uppriktighet.

Jag har i analysen argumenterat för att Miltons syn på kristen identitet använder uppriktighet som identitetsteknik. Man skulle dock också kunna argumentera för att det är ett äkthetsideal, fast där ens unika kärna har bytts ut mot Guds transcendenta närvaro inom en. Men eftersom han inte verkar uppmuntra till att söka sitt unika jag, utan i stället se till något inom en som på ett fundamentalt och väsentligt sätt har kommit utifrån, menar jag att det är närmare uppriktighet. Av de teologer jag tittat på är nog Milton den som tar postmodern kritik seriöst, men uppmärksammar profilitetens roll i samhället minst. Trots det vill jag inte avfärda Milton och hans insikter, men det återkommer jag till senare.

4. Diskussion om kristen profilitet

4.1 Problematisering av det teoretiska perspektivet

Syftet med denna uppsats är inte att bedöma sanningshalten i Moeller och D'Ambrosios påståenden om profilitet eller samhället i stort, utan jag utgår från dem och försöker se på kristen identitet ur det perspektivet. Det ska också nämnas att jag inte har tagit med många av deras argument för att profilitet dominerar nu, just för att det inte var relevant till denna

uppsats. Jag vill dock ta upp en del kritik jag har mot det de skriver som är relevant för uppsatsen.

Man skulle, i en snabb läsning av Moeller och D'Ambrosio, kunna förstå det som att man under profilitet inte längre bryr sig om koherens och att man kan vara hur motsatt som helst med ens olika profiler. Detta tror jag är ett missförstånd av profilitet. Även om äkthet-falskhet inte längre är en relevant dikotomi, så verkar de inte mena att ens profiler är helt skilda från någon form av resonanskänsla hos en själv. De tar förvisso upp att Donald Trump först hatade termen ”Drain the Swamp”[88], men när han märkte hur populär och uppskattad den var började han säga frasen ”like I meant it” samt att han därefter började uppskatta den själv.[89] Trump är ett exempel de återkommer till ofta som någon som är väldigt bra på att använda profilitet till sin fördel. Man behöver alltså inte resonera med allt man testar att ha som del av sin profil, åtminstone inte från början. Däremot lyfter Moeller och D'Ambrosio också fram att fotomodellen och skådisen Tyra Banks uppmuntrar en att hitta den allmänna medmänniska som passar en bäst, och att profilskapandet därefter kommer komma mer naturligt, även om hon inte använde de orden själv.[90] Det finns alltså ett visst utrymme för personlig resonans med ens profiler, åtminstone i valet av allmän medmänniska.

Det jag personligen har reagerat mest på i deras beskrivning av profilitet är att den är så väldigt beroende av en allmän medmänniska. Min erfarenhet är att många av de övriga profilistiska mönstren och ens relation till ens profiler också spelar roll för närvarande medmänniskor. För Moeller och D'Ambrosio är ens närvarande medmänniskor främst relevanta för uppriktighet, men jag menar att de inte bara kan bedöma hur bra man är på att uppfylla sina roller, utan också på att bedöma hur effektiva ens profiler är. Det är sant att allmänheten bryr sig mindre om vad restaurangägarens bror har gett för betyg på Yelp, men restaurangägaren kan fortfarande förlita sig på sin bror för att få feedback på hur väl hon har lyckats med att projicera en vis profil för restaurangen. Likaså kan min kompis säga att mitt påstående om ecklesiologi var gott eller inte, gärna innan jag publicerar det på sociala medier. Det ska dock nämnas att i avslutningen av boken berättar en av författarna en anekdot om hur vissa av interaktionerna mellan honom och hans svägerska ”i verkliga livet” är präglade av hur de interagerar på Facebook.[91] Denna tanke är med andra ord förmodligen inte helt främmande för dem, utan deras poäng verkar vara att för att ha en ”lyckad” profil, eller för att

[88] Han, och andra innan honom, använde denna fras med syfte på att han ville ”tömma träsket” i USA:s stat.
[89] Moeller & D'Ambrosio, 2021. s. 157.
[90] Moeller & D'Ambrosio, 2021. s. 188-189.
[91] Moeller & D'Ambrosio, 2021. s. 253-255.

vara ”high-profile” inom ett område, som de benämner det, så är det den allmänna medmänniskan som spelar roll och inte den närvarande. Det skulle även kunna vara så att de menar att den allmänna medmänniskan alltid är med på ett osynligt sätt, även i ”kroppsliga” interaktioner. Jag hade dock gärna sett ett uppmärksammande av att de som inte är anonyma i ens liv fortfarande spelar roll för hur man ser sina profiler.

En sista problematik med Moeller och D’Ambrosios verk, och i förlängningen med denna uppsats är, som jag nämnde i metod-avsnittet, att den är en begränsad del av världen som de har uttalat sig om. Jag får intrycket, även om det inte är explicit, att de menar att de kulturer som inte domineras av profilitet kommer att bli det i takt med att de postmoderniseras. De lyfter många exempel på att Kina alltmer blir profilitiskt i likhet med, och ibland mer explicit än i väst. Detta är en sociologisk fråga som jag inte känner mig bekväm med att uttala mig om, men det kommer vara intressant att se hur olika kristenheter utvecklas i takt med profilitet ökar som dominerande identitetsteknik runtomkring dem, ifall det kommer ske.

4.1.1 Volpes kritik av Tanner applicerad på den allmänna medmänniskan

En stor del av vad det innebär att vara kristen för Tanner är att samtala om vad det innebär att vara kristen. Både hon och Williams betonar att det samtalet sker både med den kristna historien och med den sekulära omgivningen i åtanke. För Tanner är det viktigt att allas röster får vara med, och att man bedömer dem själv. Även om detta får kritik av Volpe för att inte vara tillräckligt verklighetstroget, är det ett gott kristet ideal enligt mig, då det påminner om det teologiska konceptet av det allmänna prästadömet som bejakar människors lika värden. En större del av denna diskussion sker utifrån reglerna som gäller under profilitet, som jag går igenom nedan i avsnitt 4.2.4. Man uttrycker något om vad det innebär att vara en lärjunge och får därefter sammanställd feedback från en generaliserad medmänniska vilket i sin tur påverkar vad man gör med det man uttryckt.

Med det sagt kan man generalisera Volpes kritik mot Tanner om att man inte föds med förmågan delta i och analysera röster, så att den är applicerbar på all profilitet. Man lär sig att inte alla allmänna medmänniskor är lika mycket värda. När man lever profilistiskt gör man bedömningar kring vilken feedback man lyssnar mer till. Det är inte riktigt lika demokratiskt som man skulle önska. De som har engagerat sig på flera plattformar vet om feedbacken man får på tidningen Världen Idags kommentarsfält är mer värdefullt, eller om det är vad några lyssnare säger om ens podcast som ska få mest makt att påverka ens teologi och identitet.

Syftet med denna uppsats är att se hur perspektivet som läggs fram i ”You and Your Profile” bidrar till forskningen kring kristen postmodern identitet. I resten av diskussionen går jag igenom hur det perspektivet berikar forskningen som finns, genom att se hur ett fokus på profilitet visar vissa saker i kristen identitetsformation som de teologer jag läst inte tar upp.

4.2 Exempel på kristen profilitet

4.2.1 Magnus Malms äkta profil

Om vi skulle ha ett profilistiskt perspektiv på kristen identitet kan vi komma ihåg att Moeller och D’Ambrosio inte tycker att uppriktighet och äkthet behöver ställas i opposition till ens profil. Precis som uppriktighet har varit användbart för Fukuyamas profil och bokförsäljningar, har äkthet varit en väldigt nyttig, nästan mytomspunnen, aspekt av författaren Magnus Malms lyckade profil. Hans starka opposition till profiler, så till den grad att han inte har en dator eller smartphone har troligtvis starkt bidragit till att han har blivit så känd som han har inom svensk kristenhet.[92] Han har skrivit ungefär 25 böcker framförallt inriktad på kristen själavård, varav många har tryckts i nya utgåvor.[93]

Även om han tydligt har argumenterat emot aspekter av profilitet så har han samtidigt lyckats under profilitetens termer. Han skriver att man inte behöver bygga sitt varumärke, men trots det har han gjort det, och gjort det på ett effektivt sätt. Det betyder såklart inte att han inte också är äkta eller att han har ett Instagramkonto i hemlighet. Inte heller att han har gjort de valen han har för sin profils skull. Han skulle mycket väl ha kunnat undvika att ha en dator även om han inte hade blivit lika känd som en del av det, men det är inte relevant för profilitetens perspektiv. Det är en del av hans profil att han bara har en fast telefon, och det har bidragit till hans framgång i det profilistiska samhället.

4.2.2 Företags och kyrkors profiler

Ett personligt exempel på en användning av andra-gradens observation i ett kristet sammanhang är när en bibelskolelärare i Schweiz reagerade på Hoziers låt ”Take me to church”. Han förklarade att det är så här allmänheten ser på kyrkan och att vi, som kristna, behöver ta det i beaktning när vi agerar i världen. I avslutningen av samma bibelskola var de noga med att betona att hur man agerar när man kommer hem kommer att påverka hur folket i ens hemförsamling ser på bibelskolan.

[92] Världen Idag, 2015. https://www.varldenidag.se/nyheter/han-kallar-kyrkan-till-omvandelse/442543
[93] Libris, 2025. https://libris.kb.se/hitlist.jsp?q=f%C3%B6rf%3A%28Malm%2C+Magnus%2C+1951%29&p=1&d=libris&m=5&s=r&t=&f=&r=;spr1:swe;spr1:swe

Moeller och D'Ambrosio argumenterar för att en del av det som arbetare säljer till företag, utöver sitt arbete, är idag sina profiler. Man behöver utföra identitetsarbete eftersom den man är påverkar dem man säljer sitt arbete till.[94] Hur Pingst Fria Församlingar i Samverkan (FFS) ses av andra påverkas av om deras föreståndare offentligt anklagas för maktmissbruk och sexuella trakasserier. Hur Pingst FFS offentligt hanterar det kommer påverka människors vilja att gå till deras församlingar. Det är bland annat av samma anledning som jag blev uppmanad att inte ha en nedvärderande attityd mot andra kristna som inte hade gått bibelskola när jag kom hem från min.

Moeller och D'Ambrosio skriver vidare om hur företag har gått från att göra reklam för märken till att projicera profiler. Ett exempel är hur snabbmatskedjorna Wendy's och McDonald's har "bråk" på Twitter och menar därmed att projicera att de är roliga, relaterbara och inte så grå eller tråkiga.[95] Precis som arbetare säljer sina profiler till företag, köper konsumenter företagens profiler, utöver varorna eller tjänsterna i fråga, ett klassiskt exempel är Apples reklamkampanj som gick ut på att visa att man "är en Mac eller en PC".[96]

Det är likadant för kristna profiler. Vilken kyrka, eller vilket samfund man går till är en stor del av ens profil. Om man går till en väldigt karismatisk, modern och skandalomsusad Hillsong-församling kommer människor se annorlunda på en, än om man går till en mer gammalmodig men etablerad församling i Svenska Kyrkan, om det är något man projicerar och lägger fram. Som nämnts så påverkar de som går till kyrkorna, och framför allt de som jobbar för dem, kyrkornas profiler.

Jag vill förtydliga att det inte bara är hur människor utanför eller i andra kristna sammanhang ser en som spelar roll. Även den egna kristna gemenskapen spelar roll för hur ens handlingar och en själv blir mottagen. Det är med största sannolikhet en stor faktor till att förekomsten av tungotal skiljer sig starkt mellan karismatiska och andra församlingar.[97]

Relationen mellan företag och anställda samt konsumenter relaterar till Volpes insikt om identitetens tre dimensioner som jag tar upp i avsnittet med tidigare forskning: att individuell identitet, gruppidentitet och praktik alla påverkar varandra. Om man är en "Mac" eller en "lutheran" påverkar ens profil. Likaså påverkar det lutheraners profil mer allmänt vad de har

[94] Moeller & D'Ambrosio, 2021. s. 29-31.
[95] Chadwick, 2018. https://journal.businesstoday.org/bt-online/2018/wendys-twitter-presence-the-art-of-creating-beef-over-beef
[96] Moeller & D'Ambrosio, 2021. s. 104-109.
[97] Pew Research Center, 2006. https://www.pewresearch.org/religion/2006/10/05/spirit-and-power/

för normativa praktiker och hur de handlar. Även en enskild lutherans handlingar kan påverka alla lutheraners profil, beroende på lutheranen och på handlingen.

4.2.3 Vittnesbörd som narrativ identitetsformation

Ett kristet uttryck för narrativ identitet är som nämnts i analysen att ha berättelser om sin kyrkas historia. Om man ser sig själv som en del av en kyrka med apostolisk traditionsförmedling som Katolska kyrkan eller om man har självbilden av en förtryckt rebellisk gräsrotsrörelse som många (ana-)baptister har kommer man ha olika kristna identiteter. Ett annan praktik för kristen narrativ identitet är att berätta om sin ”vandring med Gud” eller ens personliga kristna berättelse, ofta kallat ett vittnesbörd. Det innehåller i karismatiska eller puritanskt inspirerade sammanhang ett tydligt före och efter en avgörande händelse eller beslut i sitt liv som har något att göra med Jesus, kyrkan eller den helige Anden. Vad man har med i den berättelsen kommer vara en del av ens identitet.

Idag är det allt vanligare att man lägger ut en video när man berättar sitt vittnesbörd, exempelvis på YouTube eller Instagram. Ett framhävt exempel på detta är ”I am second”-kampanjen. De har taglines på sin hemsida så som ”The right *STORY* can change your life” och ”Here, you can find resources and take the next step to embrace a new identity of putting God and others first.”[98] De använder berättelser både för att projicera sina egna profiler, som individer och som organisation, och för att påverka andra att forma sina identiteter genom att ändra hur man ser sig själv i relation till andra.

Detta kopplar an till det första temat som Volpe observerade för postmoderna kristna identiteter och svaren på Lindbecks fråga: en definition av kristen identitet behöver vara formbar. Man behöver lyfta olika sidor av kristendomen i olika sammanhang, kraven för vad som är kristet varierar över tid, plats och samfund. Profilitet fyller detta krav väl, och tar formbarheten till nästa nivå. Det är inte bara kristendomen som kan variera mellan olika sammanhang, även en individs kristna identitet kan uppfylla olika krav med olika profiler och för olika allmänna medmänniskor.

4.2.4 Teologisk identitetsformation med hjälp av kristna algoritmer och appar

Tanners betoning av det teologiska samtalets centralitet för kristen identitetsformation tar inte upp att det samtalet sker väldigt mycket online. Även för Williams är det noga att det är just ett samtal som pågår. Han föreslår en metod som består av att lägga fram en tolkning och

[98] I am second. https://www.iamsecond.com/

invänta att den ska accepteras eller ej. Han skriver också att det faktum att kristna som gemenskap samtalar med den sekulära omgivningen och med en framställning av den kristna historien innebär att vi aldrig kan skilja ”sanning” från ”falskhet” en-gång-för-alla.[99] Det är ett uttryck för Volpes andra tema för kristen identitet: kristen tradition är viktig, men den är konstruerad. Samtal om och utifrån den kristna traditionen sker både på akademiska seminarier och runt fikaborden i en kyrka, men idag är det alltmer förflyttat till sociala medier.

Idag kan man tydligt se profilitet inom svenska kristenheten genom att en teologisk tolkning framförs exempelvis i ett debattinlägg i den kristna tidningen Dagen, vilket Dagens Facebook-konto delar på sin profil. Därefter accepteras den, eller inte (oftast båda), genom deras följares kommentarer, gilla-markeringar eller andra reaktions-knappar. Även repliker och svar får samma behandling, och på det sättet formar människor sina kristna identiteter och bidrar till det teologiska samtalet om vad det innebär att vara kristen.

Moeller och D’Ambrosio lyfter att i dagens pluralistiska samhälle är det genom att delta i den allmänna medmänniskan som man får sitt perspektiv att räknas. Detta är sant även för olika kristna perspektiv. När det inte längre finns en objektiv sanning om vad som är kristet är det bland annat genom att höja siffror som man bidrar till diskussionen: ”In a highly diversified society, there is neither an overarching ethos nor a foundational rationality. … it [is] possible to judge almost anything from almost any perspective. … The point of rating, ranking, and reviewing is not to judge something based on the depths of universal reason. The point is to confirm a perspective and make it count by contributing it to the data feed.”[100] Det kan man se i kommentarer på YouTube, i vidaretwittrar, och i repliker på digitala tidningar.

Om man till exempel gillar något som kyrkohistoriken och kulturskribenten Joel Halldorf twittrar, bekräftar man hans profil och den åsikten, man deltar i den allmänna medmänniskan och är med och bedömer vad som är lyckat genom att få siffrorna att gå upp. Man projicerar samtidigt sin egen kristna profil och säger till de som följer en eller kollar på ens profil att man kan associera mig med Joel Halldorf och med den här tolkningen som han uttrycker. Om man svarar med en replik förväntar man sig reaktioner på det man skriver, om inte från personen man skickar replik till så från den allmänna medmänniskan. Beroende på vad man får för respons kommer det att ändra hur man agerar i framtiden. Det kan också skilja sig åt

[99] Williams, 1988. s. 39-40.
[100] Moeller & D'Ambrosio, 2021. s. 79.

på olika plattformar. Man kan lyckas med att uttrycka något i en vidaretwittring av Livets Ords huvudpastor Jan Blom, som man inte skulle lyckas med under ett inlägg från prästen och satirtecknaren Kent Wisti. Som jag skrev ovan kommer det göra att man värderar dessa kommentarsfält på olika sätt för ens identitet.

Ett mer nischat, men ändock populärt ställe att profilera sig som kristen (och ibland som icke-kristen) är på YouVersions bibel-app. Där kan man skapa ett konto och ha en profil som är mer eller mindre offentlig. Man kan se till att ens vänner och andra på appen ser vilka bibelverser man stryker under, vilka kommentarer man skriver om dessa bibelverser, och vilka bibelläsningsplaner man slutför. Andra kan sedan kommentera och reagera på ens aktivitet på appen. Man kan också skapa stiliserade bilder med bibeltexter på för att dela på andra sociala medier. YouVersions bibel-app är ett väldigt direkt sätt att använda bibeln och bibelläsning som en del av sin profil. Jag vill ännu en gång betona att användandet av bibel-appens funktioner betyder inte att man är falsk i sin bibelläsning, eller att man ”bara” gör det för sin profil. Detta är en del av profilitetens verklighet i våra samhällen, äkthetens dikotomi är utdaterad.

Det finns även flera kristna dejtingappar där man skapar en profil och kan fylla i och sortera potentiella matchningar baserat på ”teologi, värderingar och åsikter”[101]. Men jag skulle påstå att de sociala medier som spelar störst roll för de flesta, även för ens kristna identitet, är de som alla andra också befinner sig på. Som Williams med flera skriver, sker vår kristna identitetsformation i samtal även med den sekulära världen, antingen i opposition till, som inspirerad av eller både och.

4.3 Konsekvenser av kristen profilitet och sund hantering av identitetsteknikernas triad

4.3.1 Vad är speciellt med en kristen profil?

Exempelfrågan i stycket om Bakgrund och tidigare forskning (1.3) för Volpes tredje dimension av identiteter, ”Vad skiljer kristet givande från sekulärt eller muslimskt givande, om något?”, kan översättas till profilitet. Vad skiljer en kristen profil från en annan? Hur kristen behöver ens profiler vara? Behöver man ha kors-emojin på sin Tinder- eller Instagram-profil? Ska man bara se på kristna Youtube-kanaler eller bara ha Spotify-spellistor med lovsång? I avsnittet för tidigare forskning tog jag också upp att alla fyra teologer har

[101] Exempelvis: https://kristen.dating/about-us/sv/. Kan också anekdotalt skicka med att jag oroades över hur det skulle påverka mina algoritmer när jag googlade för att hitta källor för detta.

något varierande svar på vad som är garanten för kristen identitet; tradition, lärjungaskap eller den heliga Anden et cetera.

Svaren på ovanstående frågor får man inte av teorin och det ligger utanför uppsatsens omfång. Man behöver andra sorters argument för att kunna besvara dem, så som till exempel Volpe gör. Man kan dock göra några ytliga observationer av hur olika kristna svarar på dessa frågor i relation till profilitet. Vissa kristna menar att man inte bör vara på sociala medier överhuvudtaget, andra att det är bättre att vara diskret med sin kristenhet så att man kan komma in i sammanhang som annars hade varit stängda, och ytterligare andra att man bör nyttja sociala medier för att evangelisera. Det beror också på vilka allmänna medmänniskor man vill relatera till. Det verkar ha fungerat bra för Magnus Malms profil att inte äga en smartphone, men det har också gått bra för Andreas Wijks profil att vara något mer diskret med sin kristna identitet[102]. ”I am Second” och de som har lagt ut sina berättelser i samband med dem verkar vara nöjda med resultaten av att ha varit väldigt öppna med sin kristenhet på sociala medier.

4.3.2 Vilken profil ser Gud?

En naturlig fråga när man talar om andra gradens observation och kristen identitet är den om hur Gud ser en. Om man är en lök, som liknelsen för uppriktighet, kan man ganska lätt påstå att Gud ser alla lagren. Som Milbank anser man ofta att Gud är den yttersta bedömaren om huruvida man lever upp till de normer som man uppriktigt har internaliserat för ens olika roller, ifrån ett teologiskt perspektiv. Om man är en persika med en kärna, så som i liknelsen för äkthet, borde Gud se både skalet och köttet, men kanske främst kärnan. Precis som Magnus Malm antydde, och som en lärare på min bibelskola i Schweiz sa: ”You’re not bodies with souls, you are souls with bodies”. Men om allt man har är konstsamlingar, vad är det då Gud ser? Bryr sig Gud om ens H-värde på Google Scholar eller ens Superhost-status på AirBnB? Får Gud en egen profil eller konstsamling?

Om man ska tala om en exklusivt profilistisk syn på identitet kan man kanske säga att Gud har en alldeles egen profil för oss, som endast Hen har tillgång till, kanske analogt till hur ”Big Data” har profiler om oss som vi inte är med och skapar direkt utan endast indirekt via våra handlingar online. Vår tillgång till Guds profil för oss är dock potentiellt ännu mer dunkel än ”Big Data”s. Även Tanner som verkar utgå från äkthetens paradigm menar att vår

[102] Han har inte dolt det, men det har inte heller varit den mest framträdande del av hans offentlighet. Här är hans Instagram-profil: https://www.instagram.com/andreaswijk/.

innersta identitet är dold för oss, men tillgänglig för Gud. Miltons uppriktighet innehåller element av att vår identitet är dold för oss men tillgänglig för Gud.

Man skulle också kunna teologiskt argumentera för att Guds profil för oss är öppen och tydlig. Beroende på ens teologiska betoning kan man säga att i Guds profil är vi framför allt förlåtna, älskade, rättfärdiggjorda, utvalda eller Guds barn et cetera. Det är via profilitet som man sedan kan samtala om vad som ingår i Guds profil för oss. Med det sagt skulle det kunna vara teologiskt mer korrekt att ha en annan identitetsteknik för ens identitet i relation till Gud. Den anonyma allmänna medmänniskan blir helt betydelselös relativt en direkt relation med Gud, som bland annat Milton menar är central för en kristen.

4.3.3 Synd och ”canceling”

Ett av problemen med att luta sig för hårt mot en kristen profilitet som identitetsteknik kan man se genom att ta till sig ett av Volpes huvudsyften med sin bok: kristna identitetstekniker bör ta hänsyn till synd. Synd under profilitet kan innebära handlingar som leder en till att bli ”cancelled”. Alltså att göra något som får en att tappa ansiktet inför den allmänna medmänniskan och värsta fall bli ”deplatformed”, alltså att bli av med en profil. Jag tror de flesta kristna skulle ha problem med att begränsa synden till detta, även om man kan ta vissa aspekter av detta perspektiv i beaktning.

Jag vill även flika in att mångas diskurs kring synd har hotet om cancelling som argumentationsmetod idag. Beroende på i vilket sammanhang man skriver om det kommer man bli kallad för syndig och okristen vare sig man argumenterar för till exempel samkönat äktenskap eller om man argumenterar mot det. Även om nästan alla använder argument som att det ena är mer bibeltroget än det andra, eller mer samstämmigt med Jesus kärleksbud, tror jag att det spelar en större roll hur ens argument blir mottagna än de flesta skulle vilja erkänna. Det är nog en faktor till att människor rör sig mot gemenskaper online och offline som bekräftar det man själv känner. För att kunna bevisa ovanstående skulle man dock behöva göra en gedigen sociologisk undersökning.

Oavsett hur det fungerar i praktiken idag menar jag att det blir teologiskt problematiskt om synd endast är det som blir allmänt känt och får negativa reaktioner från kristna (och okristna) främlingar. Före detta föreståndaren för Pingst FFS, Daniel Alm, blev tagen ur tjänst på grund av att han blev ” anklagad för maktmissbruk[, b]land annat av sexuell

karaktär”[103] Hans handlingar bör inte vara syndiga främst för att människor på Facebook säger det. Det behöver finnas en annan grund för synd.

Några självklara exempel på vad många skulle mena är en mer pålitlig måttstock för vad som är synd är Bibeln, samt hur ens handlingar påverkar närvarande medmänniskor. De passar båda bättre in i en uppriktig identitetsteknik än profilistisk. Bibeln ses som en oföränderlig stabil auktoritet som man bör internalisera, och ens närvarande medmänniskor är de som bäst kan bekräfta om ens handlingar skadade eller sårade dem.

En annan måttstock för vad som kan anses vara syndigt är det som går emot det egna samvetet samt hyckleri. Vissa saker kan vara syndiga för en person men inte en annan. Ett exempel skulle kunna vara att äta kött offrat till avgudar, eller bara att äta kött mer generellt för att ge ett mer modernt exempel. Paulus skriver att det inte är en allmän synd att äta kött offrat till avgudar, men att någon som är mer ”osäker” kommer på fall om hen anser att det är fel och ändå äter det.[104] Det är också få som skulle säga att det är kristet att inte leva som man lär.[105] Dessa är båda två exempel på vad man skulle kunna klassa som synd under äkthet.

I samma kapitel som Paulus talar om att det inte är allmänt syndigt att äta offerkött skriver han att det är syndigt om någon ser dig äta offerkött och därför själv äter offerkött när de egentligen anser att det är fel. Denna princip skulle kunna extrapoleras till en profilistisk hantering av synd. Om det man har på sin profil får någon annan att ”falla” skulle man kunna argumentera för att det var en synd. Likaså skulle man kunna argumentera för att inte reagera negativt och vara en del av den allmänna medmänniskan i bedömandet av någon annans profil när de gör något destruktivt, är en synd under profilitet. Om man skulle anta detta tror jag det finns en risk att man blir förlamad och inte vågar agera på något sätt online för att inte riskera att synda. All diskussion kring definition av synd bör ha nåd, förlåtelse och verklighetens nyanserande effekt i åtanke. Dels av pastorala själ, men jag menar även av teologiska själ. I nya testamentet sätts alltid synden i relation till nåden, vilket bör tas i beaktning. Med det sagt kan ens syndakoncept relaterat till kristen identitet ta alla tre identitetstekniker i beaktning.

[103] Flodström, 2023. https://www.sandaren.se/nyhet/daniel-alm-avgar-med-omedelbar-verkan
[104] 1 Kor 8. B2000.
[105] Matteus 7:5. B2000.

4.3.4 Bör man ha en profilistisk identitet som kristen?

John Milton har som uppsatsen visat argumenterat för att som kristen bör man ha en uppriktig identitet. Han har inte använt de begreppen och han skulle nog ha vissa problem med den sekulära ramen som konceptet utgår från. Men om man ändå utgår från det perspektivet blir det tydligt att det är uppriktighet som hans identitetsteknik handlar om. Har han rätt i detta? Är uppriktighet den mest korrekta identitetstekniken för en kristen?

Jag håller med Volpe, Moeller och D'Ambrosio om att det blir för begränsat. Internaliserade normer räcker inte, åtminstone inte för de flesta idag. Vi verkar leva utifrån profilitetens krav oavsett om vi vill det eller inte. Om man menar att Gud inom oss inte bara är en internaliserad norm, utan också något som ger kraften, fokuset eller vad man nu saknar för att leva som en kristen person, svarar Volpe med att det inte verkar vara riktigt så enkelt enligt Bibelns berättelser. Om vi inte har med synden i våra identitetsformande berättelser är det något vi missar.

Som vi såg i diskussionen om synden ovan (4.3.3) har profilitet definitivt sina brister som identitetsteknik. Trots det fungerar den väl för många mål i ens identitetsformation i dagens komplexa, pluralistiska, socialt accelererade samhälle. Likaså är den mer demokratisk och på många sätt mindre självcentrerad än uppriktighet och äkthet. Framför allt är det, som Moeller och D'Ambrosio visat, profilitet som bestämmer de flesta spelreglerna för identitet, och då är det bättre att vara medveten om och uppmärksam på dem. Som Moeller och D'Ambrosio visat har profiliteten har tagit över politiken, media och ekonomin. Jag menar i och med denna uppsats att den alltmer även tar över teologin och definitionen av vad det innebär att vara kristen.

Moeller och D'Ambrosio avslutar sin bok med ett kapitel som heter "Sanity" (sundhet) där de argumenterar för att det sundaste förhållningssättet till sin identitet är att ha plats för flera identitetstekniker. De blir skadliga om man håller för hårt i någon enskild. Om uppriktighet är allt man har, kan man ta livet av sig om ens närvarande medmänniskor förnedrar en genom att säga att man är dålig på att nå upp till de internaliserade normerna för sina roller. Om äkthet är allt man har, kan man få en identitetskris om man blir dragen åt olika håll och inte får ihop alla aspekter av en själv till en äkta, koherent helhet. Om profilitet är allt man har, kan man börja hata sig själv om ingen av ens profiler blir bekräftade av den allmänna medmänniskan oavsett vad man försöker med.

Moeller och D'Ambrosio argumenterar för att det är gott att ha olika bilder av sin identitet för olika sammanhang, och att hålla löst i dem. Det är redan så många av oss lever idag. Tanner utgår från ens unika relation med Gud som yttersta källa för ens teologi, samtidigt som hon menar att den bör ha en tom kärna. Om vi tar Moeller och D'Ambrosios idealexempel från deras sista kapitel och applicerar det på en pastors liv skulle man kunna säga att man bör vara uppriktig i sin roll som pastor, äkta med sina vänner och med Gud, och profilistisk i ens predikningar och bibelkommentarer.

4.4 Sammanfattning av Diskussionen

Vi har i diskussionen sett att man missar en stor del av kristen identitetsformation om man inte tar profiliteten i beaktning. Det är lätt att se exempel på det om man har de glasögonen på sig. Magnus Malm projicerar en profil där han är väldigt äkta, en stor del av Donald Trumps profil är att han är kristen, Joel Halldorf har lyckats väl med sin profil som kristen intellektuell som också relaterar till "kultursverige". Kristna tidningar och dejtingappar, kyrkor och präster använder alla profilitet i sitt arbete, oavsett om de kallar det för det eller inte.

Det är också vissa frågor och teman som kommer fram eller dras till sin spets om man utgår från profiliteten. Formbarheten av och främlingars inflytande på kristen postmodern identitet är mer extrem i ljuset av profilitet även om det är en grundläggande del av alla postmoderna kristna identiteter. Man skulle kunna fråga sig om den till och med är för extrem, åtminstone Tanner och Milton skulle nog kunna svara ja på det.

Vi har också sett att Moeller och D'Ambrosios beskrivning av profilitet inte är perfekt. En del av problematiken ligger nog i betoningar och argumentation i deras bok. Volpes kritik av Tanner visar dock att forskning om kristen postmodern identitetsformation också kan belysa brister i forskningen om profilitet.

Som Moeller och D'Ambrosio också skriver märker vi att profilitet är en för begränsad identitetsteknik. En teologisk analys på exempelvis synd utifrån triaden bekräftar denna begränsning. Vi ser dock också att enbart uppriktighet och äkthet som identitetstekniker också är för begränsade. Även detta bekräftas av teologiska argument. Både filosofiskt och teologiskt finns det plats för, och ett behov av, alla tre identitetstekniker.

5. Slutsats

5.1 Svar på forskningsfrågor

Den främsta frågan som skulle besvaras var: ”1. Vad har resonemangen kring profilitet för bidrag till samtalet om kristet identitetsbyggande?” Därtill var det två frågor som skulle utforskas mer tentativt men som gav bidrag till den övergripande frågeställningen: ”2. Hur kan kristen identitetsformation under profilitet se ut?” och ”3. Hur bör en kristen forma sin identitet när profilitetens omständigheter råder?”

Denna uppsats har utforskat hur den senaste utvecklingen av kommunikationsmetoder och teknologiska utvecklingar påverkat skärningspunkten mellan kristen och postmodern identitet. En intressant slutsats är hur mycket Moeller och D’Ambrosio kommer överens med Volpe. En del av det beror såklart på att de har liknande utgångspunkter. Moeller och D’Ambrosio kommer inte hitta någon brist vid teologernas användning av Judith Butler eller av andra-gradens observation, till exempel. Det är också intressant att de har liknande kritik mot äkthet som Volpe, även om hon inte kallar det hon kritiserar för det. När vi upplever eller tror att vi är som mest originella är vi beroende av en ”myriad and often unrecognized others”. Att uppmana någon att inte låta andra bestämma över en är också att själv försöka bestämma över dem.

Här har vi det första bidraget som begreppet profilitet och de relaterade begreppen ger: att kategorisera utifrån triaden av identitetstekniker belyser vissa tendenser och brister för olika aspekter av förslag till identitetsformation. Exempelvis att klassa Miltons förslag som främst ett uttryck för uppriktighet visar att det ökar risken för att man råkar illa ut om man (trots tilliten till den helige Anden inom oss) inte når upp till förväntningarna på en uppriktigt kristen person.

När man har kategoriserat utefter triaden ser vi också att till exempel Williams kritik av Milton också är ett argument mot exklusiv uppriktighet för kristna. Kritiken bestod av att Miltons starka förlitande på Anden inom oss saknar en del av vad de bibliska vittnesbörden verkar berätta för oss. Alltså: kategoriseringen belyser vad som kritiseras, utöver att den också för med egen kritik. Detta är det andra bidraget.

I diskussionen utgick jag från en kristen profilitet som kom fram ur avsnitten om tidigare forskning, teori och analys. En slutsats där är att, precis som Moeller och D’Ambrosio har visat för andra områden i samhället, råder profilitet till stor del över teologiska samtal.

Teologiska samtal är en del av teologisk identitetsformation, enligt Williams, Tanner med flera, och vi får därmed fram det tredje bidraget som profilitet har till samtalet om kristen postmodern identitet. Utan att ta hänsyn till de specifika sätten på vilka profiler och kurerandet av dem påverkar människors identiteter, är det något man missar. Profilitet som koncept beskriver en verklighet som inte bara är postmoderna tankar som agerar i kulturen, utan det är också aktiva metoder som människor nyttjar.

Exemplen i avsnitt 4.2, om kristna personers eller samfunds användande av profilitet visar på det tredje bidraget och är en början på ett svar till den andra frågeställningen. Från uppsatsens resultat kan man dra slutsatsen att det inte verkar vara något unikt i kristet användande av profiler i dess form, även om det självklart finns skillnader i innehåll. Det skulle dock kräva en hel del ny forskning, med andra metoder, för att mer slutgiltigt komma fram till om det är något som skiljer kristna profiler från andra.

Ett sista bidrag som profilitet har till forskningen om kristna postmoderna identiteter får vi av det tentativa svaret på tredje forskningsfrågan i avsnitt 4.3 om vissa konsekvenser för kristen profilitet. Här går vi utöver Moeller och D'Ambrosios insikter och går in mer på teologi. Den främsta slutsatsen här är att profilitet räcker inte heller exklusivt för en sund postmodern kristen identitet. Miltons bidrag är också relevanta. Profilitet är inte så passande för en relation med Gud, även om det är en passande identitetsteknik för samtalet om Gud. Detta är förvisso Moeller och D'Ambrosios slutsatser för en sund identitet mer generellt också, men ännu en gång bekräftar teologiska argument deras mer allmänna slutsats.

5.2 Förslag till vidare forskning

Mitt främsta förslag till vidare forskning är att utforska mina hjälpfrågor som huvudsakliga frågeställningar. Man skulle till exempel kunna göra en mer empirisk undersökning om det finns något som skiljer kristna profiler från andra. Exempelvis en undersökning av Youversions bibel-app och dess profiler hade varit intressant.

Det hade också varit intressant med en mer teologisk-etisk undersökning om kristna profiler. Jag kom fram till vissa generella slutsatser om att det finns olika åsikter om hur kristen man bör vara i sina profiler. Man skulle kunna göra mer specifika uttalanden, utifrån en (eller flera) teologiska utgångspunkter kring vad man bör göra i sina profiler, eller hur man bör förhålla sig till olika allmänna medmänniskor. Volpes andra tema, att kristen tradition är viktig för kristen identitet, kräver att profilitet ställs i relation till en version av kristen tradition på ett tydligare sätt än jag har gjort i denna uppsats.

Även mer specifika undersökningar av hur profilitet påverkar specifika teologiska begrepp behöver undersökas mer. Jag gjorde här en ytlig sådan av syndabegreppet för att det är något Volpe fokuserar på. Man kan definitivt säga mer om profilistisk synd och det finns många kristna som har uttalat sig om ”cancel-kultur” och liknande begrepp. En annan självklar fråga gäller vad är frälsning är i ett profilistiskt samhälle? Är det att Guds ”big data” om dig spelar mest roll?

Det finns ett behov av både bredare och flera smalare undersökningar som är lika denna. Man bör ta flera och andra teologer i beaktning än de jag har sett till. Hur ser luthersk profilitet ut? Baptistisk eller queerteologisk? Jag har hållit mig på ett mer allmänt protestantiskt plan och har därmed inte kunnat bidra med något särskilt djup. Det vore intressant med mer specifika och normativa svar.

Sammanfattning

Denna uppsats har haft som syfte att bidra till samtalet om kristen identitet efter postmodernismens intåg. Den har analyserat olika svar på George Lindbecks fråga om hur kristen identitet kan vara något som är meningsfullt, samtidigt som den inte är för rigid i uppenbart tidsbegränsade trossatser eller praktiker. Det specifika bidraget som denna uppsats har haft är att applicera begreppet profilitet med tillhörande koncept på forskningen kring postmodern kristen identitet.

Efter en introduktion till syftet och uppsatsens metod och material gavs en summerande sammanfattning av den tidigare forskningen i ämnet som denna uppsats ämnar bidra till. Vissa slutsatser som Medi Ann Volpe, Kathryn Tanner, John Milbank och Rowan Williams har haft i ämnet presenterades. Särskilt Medi Ann Volpes syntes och analys av de andra teologerna utnyttjades.

Därefter presenterades teorin som denna uppsats utgått ifrån. Det rör Paul J. D’Ambrosios och Hans-Georg Moellers framställning av de tre identitetsteknikerna; uppriktighet, äkthet och profilitet. En översiktlig beskrivning gavs för uppriktighet och äkthet, deras syften och deras nackdelar. Därefter följde en mer djupgående beskrivning av profilitet, vilket är den identitetsteknik som Moeller och D’Ambrosio har definierat i sin bok i samtal med flera filosofers och sociologers slutsatser.

Efter teorin analyserades de teologer som togs upp i den tidigare forskningen och deras resultat kring postmoderna kristna identiteter utifrån begreppen som introducerades i teorin.

Flera av teologernas tankar kunde kategoriseras utifrån identitetsteknikerna, och många av koncepten som teologerna använde sig av liknande flera av de koncept som Moeller och D'Ambrosio har byggt sin beskrivning av profilitet på.

Därefter diskuterades hur en kristen profilitet kan se ut och vad dess konsekvenser kan vara. Vissa exempel på hur kristna agerar under profilitet idag gavs med hjälp av teorin och analysen. Därefter diskuterades även vissa teologiska frågor utifrån de relevanta begreppen.

En av slutsatserna av uppsatsen var att perspektivet vi får av teorin kan vara en hjälp att kategorisera och klargöra vissa teologiska slutsatser om identitet. En annan slutsats var att profilitet gäller och på många sätt dominerar teologiska samtal och kristen identitetsformation i dagens mer västerländska samhällen. Det är inte något man kan ignorera om man vill ha en relevant diskussion om postmoderna kristna identiteter. Den sista slutsatsen var att alla tre identitetstekniker kan med fördel utnyttjas för sin identitetsformation, och att ingen enskild av dem bör vara dominerande. Det är därför den första slutsatsen är relevant, det är enklare att nyttja alla tre om man kan identifiera och kategorisera enligt dem.

Litteraturförteckning

Teori

Butler, J., 2005. *Giving an Account of Oneself.* New York, New York: Fordham University Press.

Luhmann, N., 2013. *Introduction to Systems Theory.* Cambridge: Polity Press.

Moeller, H.-G. & D'Ambrosio, P. J., 2021. *You and Your Profile: Identity after Authenticity.* New York, NY, USA: Columbia University Press.

Rosemont Jr., H., 2015. *Against Individualism: A Confucian Rethinking of the Foundations of Morality, Politics, Family, and Religion.* Lanham, Maryland: Lexington books.

Stryker, S. & Burke, P. J., 2000. The Past, Present, and Future of and Identity Theory. *Social Psychology Quarterly,* 63(4), pp. 284-297.

Trilling, L., 1972. *Sincerity and Authenticity.* Cambridge, Massachusets: Harvard University Press.

Empiri

Lindbeck, G., 1984. *Nature of Doctrine: Religion and Theology in a Postliberal Age.* Westminster: John Know Press.

Milbank, J., 1998. Gregory of Nyssa - The Force of Identity. i: G. J. Lewis Ayres, red. *Christian Origins.* London: Routledge.

Milbank, J., 1998. Knowledge. i: *Radical Orthodoxy.* London: Routledge.

Tanner, K., 1997. *Theories of Culture.* Minneapolis, MN, USA: Fortress Press.

Volpe, M. A., 2013. *Rethinking Christian Identity - Doctrine and Discipleship.* West Sussex: Wiley-Blackwell.

Williams, R., 1988. The Suspicion of Suspicion. i: R. H. Bell, red. *Grammar of the Heart: New Essays in Moral Philosophy and Theology.* San Fransisco: Harper and Row.

Övrigt

/u/gullijan, 2023. *Kommentar till "Religious people of AskEurope, how common is "Speaking in Tongues"?".* [Online] Available at: https://www.reddit.com/r/AskEurope/comments/1387ngy/religious_people_of_askeurope_how_common_is/jixfx40/ [Använd 05 12 2024].

Chadwick, L., 2018. *Wendy's Twitter Presence: The Art of Creating "Beef" over Beef.* [Online] Available at: https://journal.businesstoday.org/bt-online/2018/wendys-twitter-presence-the-art-of-creating-beef-over-beef [Använd 03 12 2024].

Danemark, B., Ekström, M. & Karlsson, J. C., 2018. *Att förklara samhället.* Lund: Studentlitteratur.

Flodström, P.-O., 2023. *Daniel Alm avgår med omedelbar verkan.* [Online] Available at: https://www.sandaren.se/nyhet/daniel-alm-avgar-med-omedelbar-verkan [Använd 28 12 2024].

Foundation for Philosophical Orientation, u.d. *Paul J. D'Ambrosio, PH.D..* [Online] Available at: https://www.orientation-philosophy.com/about-us/our-people/paul-j-dambrosio/ [Använd 14 11 2024].

I am second, u.d. *I am second.* [Online] Available at: https://www.iamsecond.com/ [Använd 11 12 2024].

Libris, 2025. *Författare: Magnus Malm.* [Online] Available at: https://libris.kb.se/hitlist.jsp?q=f%C3%B6rf%3A%28Malm%2C+Magnus%2C+1951%29&p=1&d=libris&m=5&s=r&t=&f=&r=;spr1:swe;spr1:swe [Använd 15 01 2025].

Malm, M., 2013. *Kännetecken: Att söka Guds närvaro i en kaotisk tid.* Skellefteå, Sverige: Artos & Norma bokförlag.

McFarland, I. A., Fergusson, D. A. S., Kilby, K. & Torrance, I. R., 2011. *The Cambridge Dictionary of Christian Theology.* Cambridge: Cambridge University Press.

Pew Research Center, 2006. *Spirit and Power – A 10-Country Survey of Pentecostals.* [Online] Available at: https://www.pewresearch.org/religion/2006/10/05/spirit-and-power/ [Använd 30 11 2024].

University of Macau, u.d. *Hans-Georg Moeller.* [Online] Available at: https://fah.um.edu.mo/hans-georg-moeller/ [Använd 14 11 2024].

Världen Idag, 2015. *Han kallar kyrkan till omvändelse.* [Online] Available at: https://www.varldenidag.se/nyheter/han-kallar-kyrkan-till-omvandelse/442543 [Använd 13 12 2024].

Villarreal, Y., 2023. *Read the stirring monologue about womanhood America Ferrera delivers in 'Barbie'.* [Online] Available at: https://www.latimes.com/entertainment-arts/movies/story/2023-07-23/barbie-america-ferrera-monologue [Använd 09 12 2024].